Katalog
Kystens Parlament

Illustration Petra H. Svennevig

Introduktion

I Danmark har vi over 8000 km kyststrækning. Kysten er et overgangssamfund, hvor hav og land møder hinanden. Dermed bliver det også fra kysten at mennesker møder havet og det er fra kysten at vi mennesker kan tilgå havet. Via kysten får vi også adgang til havets ressourcer. I Danmark kan man ikke komme mere end 52 km fra kystens og vi har en tradition for at leve af og med havet. Men noget i vores måde at leve af og med havet må ændres, for de danske kyst- og havmiljøer har det ikke godt. Vores miljøminister, Lea Wermelin, sagde til det afsluttende parlament i København: "der må findes en balance mellem benyttelse og beskyttelse af havet".

På de danske kyster står mennesker bekymrer sig om det danske kyst- og havmiljø. De bekymrer sig om, hvordan vi mennesker benytter havet og dets ressourcer. De kender det lokale havmiljø, de ser de negative forandringer, men de ser ingen eller meget lidt handling fra landets beslutningstagere.

Formålet med Kystens Parlament har ikke været at udbrede Levende Havs synspunkter om havmiljø, fiskeri og klima. Derimod har ønsket være at mobilisere de mennesker som kender og bekymrer sig om det lokale kyst-og havmiljø, give dem en platform hvorfra vi ærligt og konkret debatterer brugen af kysten og havet. På hver sin måde har de mennesker, vi har mødt på vores vej bidraget til projektet. Nogle har arrangeret debatter, andre har debatteret og andre igen har deltaget i det frivillige arbejde omkring projektet. Vi har mødt mennesker mere eller mindre tilfældigt på havnen og inviteret den til at deltage i parlamentet, en invitation de fleste har takket ja til.

Vi håber at man gennem dette katalog kan blive inspireret til at afholde andre typer af parlamenter. Vi har mødt mennesker i Lemvig, Thyborøn, Nyborg, Fåborg, Bornholm, Nibe, Middelfart, Korsør, og Stevns. Men der findes mennesker alle steder som kan og vil engagere sig i deres lokalområde. Parlamentet kan fungere som en platform, hvor mennesker engageres.

Nogle af disse mennesker har været engageret i Kystens Parlament skal vi møde i dette katalog.

Fra Lemvig/	**Bjarne Hansen**
Thyborøn:	**Bjarne Hansen**
Fra Nyborg:	**Susanne Mühring**
Fra Fåborg:	**Vagn Gram**
Fra Bornholm:	**Marie Helene Birk**
Fra Nibe:	**Flemming H. Madsen**
Fra Middelfart:	**Asthon Funck og Allan Buch**
Fra Korsør:	**Christian D. Madsen & Jan Rasmussen**
Fra Stevns:	**Johs Johansen**
Fra København:	**Mette Grosen**

Katalog Kystens Parlament. Landsforeningen Levende Hav 2021
Layout: Keld Preuthun
Illustrationer: Petra H Svennevig
Redaktion: Kurt Svennevig Christensen, Erik Bjørn Olsen, Ib Ivar Dahl, Mette Grosen
Ophavsret, fotos, hvor intet andet er nævnt: Landsforeningen Levede Hav
Tekster, hvor intet andet er nævnt: Mette Grosen
Tryk: Økotryk
ISBN YYYYYYYYYY

Kurt Svennevig Christensen og Lea Wermelin foran Christiansborg

Forord af Lea Wermelin

Kystens Parlament sætter fokus på et emne, som har stor betydning for os alle, og som både jeg og resten af regeringen er optaget af. Vi skal forbedre vilkårene for vores natur – også under overfladen. Både for naturens skyld og for vores egen, så de næste generationer også kan opleve vores vilde, vidunderlige Danmark.

Jeg glæder mig over, at Kystens Parlament på demokratisk vis har sat fokus på tilstanden i de danske farvande på forskellige parlamenter rundt om i hele Danmark. Fra Nibe i nord til Fåborg i syd, og over alt har kutteren Anton fulgt med. Jeg ved, at Landsforeningen Levende Hav og Dansk Amatørfiskerforening har lagt et stort arbejde i Kystens Parlament, og det er lykkedes at samle lokale foreninger og borgere for at diskutere vigtige lokale emner for havmiljøet – lige fra spøgelsesgarn til genopførsel af stenrev.

Resultaterne af de enkelte parlamenter er ikke bare nyttige for mig og andre politikere i vores videre arbejde – de udbreder også ansvarsfølelse og ejerskab for havets velbefindende.

Vi bruger havet i stigende grad, og vores havmiljø er presset. Og netop derfor har havet også brug for ro. Vi skal blive bedre til at sikre balancen mellem beskyttelse og benyttelse. Vi har allerede sat fokus på klimaet og den grønne natur. I den kommende tid skal det fokus bredes ud til også at omfatte den blå natur.

Der forhandles i disse år nye, globale naturmål i FN. Her skal Danmark op forrest i stævnen for naturen i verdenshavene. Vi har meldt os ind i progressive alliancer for at beskytte 30 procent af naturen globalt både på land og på havet, og herhjemme skal vi også have en rigere natur fra havbund til bølgetop. Vi skal passe på marsvin, muslinger og mikroorganismer i vores farvande.

For at vinde slaget og skabe god natur til havs har vi brug for alle gode kræfter. Vi har brug for lokale ildsjæle, der arbejder med stenrev og sætter fiskeyngel ud, og vi har brug for at finde løsninger med vores nabolande, som vi deler farvande med. Derfor er det også et vigtigt bidrag, som Kystens Parlament har givet – nemlig at finde fælles løsninger på fælles udfordringer.

Havet har for længe været forsømt natur, og vi har stadig lang vej, før balancen er genoprettet. Havet giver os mange ting – store naturoplevelser, arbejdspladser og mad på bordet – og det skal havet også kunne i fremtiden. Med retten til at nyde og bruge den blå natur, følger også pligten til at passe på den.

Lea Wermelin - Miljøminister

LEMVIG / THYBORØN

Kystens Parlament som talerør

Kampen for oprydningen af Høfde 42

Bjarne Hansen fra Thyborøn starter hver morgen med en gåtur til havet. Her får havet en godmorgenhilsen og så er Bjarne klar til den nye dag. For Bjarne har kysten en særlig betydning. Han og hans familie har ernæret sig af kysten, både til at få mad bordet og senere ved at finde rav. Bjarne Hansen bor ved Harboøre Tange i Thyborøn, og han har mærket forureningen fra Cheminova forandre familiens liv. Til dagligt kæmper han en kamp mod Cheminovas forurening sammen med sin makker Caroline Corvenus.

I faderens fodspor

Bjarne Hansens far var erhversfisker indtil slutningen af 70'erne, hvor forureningen fra Cheminova gjorde det umuligt at leve af fiskeriet. Herefter begyndte hans far, 'Rav Åge', at finde rav, lave smykker af det og sælge det. Senere blev det til et ravmuseum, som Bjarne har overtaget fra faderen, ligesom han også har overtaget faderens engagement i sagen om Cheminovas forurening. Siden 2010 har han kæmpet for at få stoppet forureningen fra Cheminovas fabrik og få ryddet op i Høfde 42 depotet. Bjarne fortæller om en ensom kamp, hvor ham og de andre få, der åbenlyst bekymrer sig over forureningen, isoleres og fremstilles som tosser. Bjarne fortæller at langt de fleste af de lokale ikke har en offentlig mening om Cheminova, fordi de på den ene eller anden måde er forbundet til fabrikken. Man har også vænnet sig til, at der ikke er noget fiskeri langs kysten eller i den vestlige del af Limfjorden: "Sådan tror folk, at det altid har været. Men jeg kan huske, da der var fisk nok på begge sider af Harboøre tange til, at en familie kunne leve godt af det. De har stjålet vores livsgrundlag" Siger Bjarne Hansen. Han reflekterer videre over det faktum, at det kun er 'de gamle' som kan huske hvordan kystmiljøet var før Cheminovas tid. Det mener han er et af de helt store problemer i kampen for den lokale kyst.

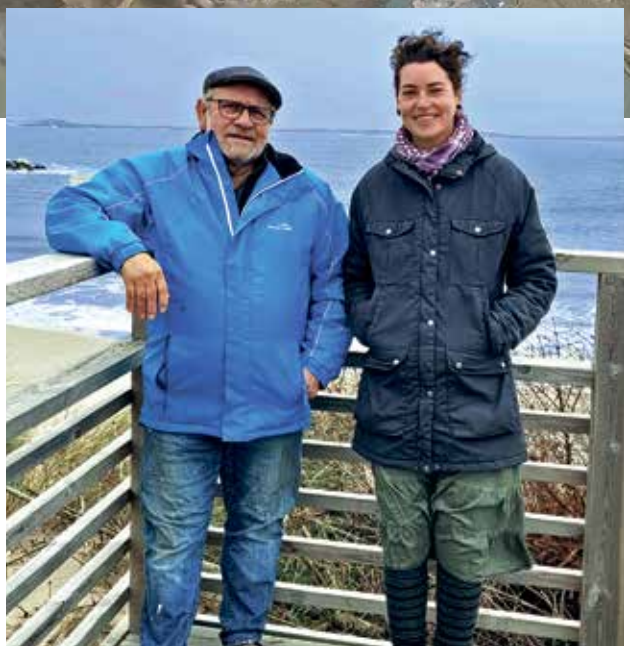

Bjarne Hansen og Caroline Corvenus på deres daglige gåtur til vandet.

Fra sin Facebookgruppe med 3700 medlemmer fortæller Bjarne dagligt om udviklingen i sagen. Fra sit ravmuseum fortæller han også om sagen. Han har forsøgt at gå den politiske vej, men de kommunale politikere har ikke svaret på Bjarnes henvendelser siden 2013. I regionen får man en sludder for en sladder også sker der ikke mere. Derfor tager Bjarne ofte til København for at gå landets folketingspolitikere på klingen. Det har givet delvis pote. Bjarne fortæller, at der er blevet afsat 2,7 milliarder kroner til oprydning af generationsforureninger, hvoraf ca. 1,6 milliarder kroner til oprydning af Høfde 42 depotet.

Desværre ser det ikke ud til at det kommer til at ske lige foreløbigt, fordi politikerne ikke har været forberedt på at få så mange penge til oprydningen. Bjarne frygter derfor også, at pengene bliver brugt til egnsudvikling i stedet for forureningsbekæmpelse. Derfor har Bjarne Hansen heller ikke meget tilovers for de lokale politikere eller regionen. Han roser derimod embedsmændene, som han føler et langt stykke af vejen gør, hvad de kan.

Det samme gælder folketingspolitikerne, som har været med at skaffe de mange penge til oprydningen af giftdepotet på Høfde 42.

Bjarne vil helst se fremad og komme i gang med oprydningen så hurtigt som muligt.
Hans forhåbning er, at han kan give de kommende generationer en kystoplevelse, der minder om den, han har med sig fra sin egen barndom. Han er klar over, at kysten aldrig bliver helt ren igen, men hvis giften fjernes kan noget af kystens liv måske komme tilbage.
Bjarne deltog i Kystens Parlament sammen med makkeren Caroline, som kommer fra Horsens, men nu bor i Thyborøn.
Caroline har været med i miljøarbejdet med oprydningen af Harboøre Tange i seks år. Hun har ingen faglig relevant uddannelse, men hun har et godt natursyn, forklarer Bjarne. Bjarne beskriver desuden Caroline som et godt menneske og tilføjer, at de aldrig vil være kommet så langt i med sagen, hvis det ikke havde været for Carolines hjælp.

At deltage i Kystens Parlament, har givet Bjarne et talerør og en platform hvorfra han føler sig hørt.
Det gælder både da Kystens Parlament var i Lemvig og da Bjarne og Caroline var med til det afsluttende parlament i København. "Det er ikke hver dag folk kommer og serverer platforme, hvor jeg har taleret" siger Bjarne Hansen og fortsætter 'derfor var det også en lækkerbisken for os at blive inviteret med derover (til København, red.)" Her var det især muligheden for at tale med de andre miljøorganisationer og muligheden for at fremlægge sagen for et publikum. At få sagen ud i offentligheden er alfa omega for Bjarne.
Bjarne tilføjer, at hvis politikerne var lidt snu kunne de med rette tage sagerne fra Kystens Parlament op, for der begynder at være flere og flere, som følger med i de her sager.
Mange flere end der var for 10 år siden.

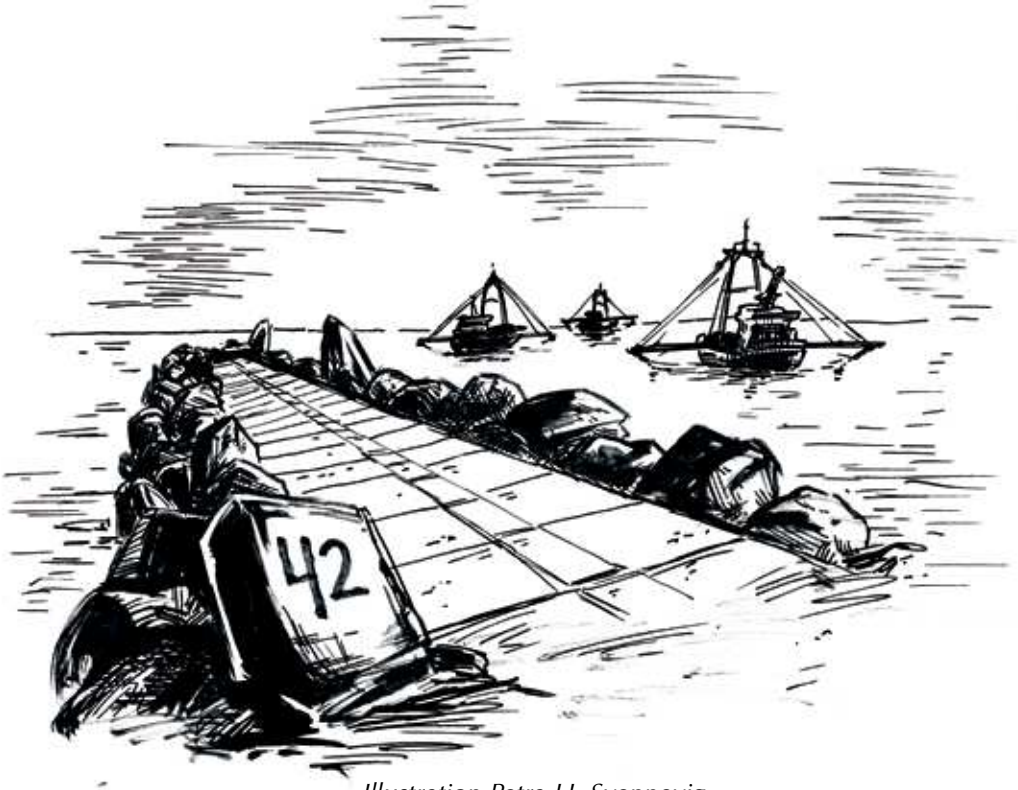

Illustration Petra H. Svennevig

Spekulationer bør skiftes ud med viden

Susanne Mühring er formand for Dansk Amatørfiskeriforening i Nyborg, selvom hun ikke bruger meget tid på fiskeri. Hun bor derimod tæt på Nyborg Fjord, og derfor betyder fjorden også meget for Susanne. Hun håber at hun gennem sit formandskab i den lokale DAFF kan være med til at sikre, at fjorden bliver ved med at være så skøn som den er nu. Fjorden bruger Susanne hver dag til badning og som udsigt fra stuevinduet, så kysten er noget der fylder i Susannes liv. Selv siger hun, "Jeg lever ikke af fjorden, jeg lever med fjorden". Hun er vokset op i Nyborg tæt på kysten ud til Storebælt og Susanne fortæller 'det med at vokse op og bo ved vandet sidder dybt i en'. Derfor søger hun altid mod kysten, både hjemme, men også når hun har boet undenfor Danmarks grænser, har hun søgt mod kysten.

At holde af noget, som Susanne holder af fjorden, går hånd i hånd med at bekymre sig for noget. I Nyborg går bekymringerne blandt andet på, at der ligger forskelligt industri som, hvis uheldet er ude vil kunne skade det lokale havmiljø. Derudover skaber Storebæltsbroen også bekymringer

Susanne Mühring

lokalt i Nyborg. Det handler om spildevandet, som vaskes af broen, er fyldt med dækrester. Her hænger bekymringerne sammen med at, at hun aldrig har fået et klart svar på, hvordan spildevandet fra Storebæltsbroen håndteres. Ligeledes har der været spildevandsudledninger i Storebælt, som man ikke endnu kender konsekvenserne af. Hun fortæller om mange spekulationer blandt de lokale omkring sammenhængen mellem spildevandledninger og mangel på fisk i lokalområdet. Herefter falder snakken på det med spekulationer. Susanne mener, at det er et generelt problem, at der mangler reelle videnskabelige informationer om det lokale havmiljøs tilstand. Som et resultat af manglen på information opstår spekulationerne. Når man ikke kender det reelle problem, kan det være svært at finde frem til løsninger. Derfor mener Susanne at oplysning og deling af viden vil være en vej frem for det lokale havmiljø.

Kystens Parlament som en lærerig oplevelse

Susanne deltog som arrangør af Kystens Parlament i Nyborg. En oplevelse som på mange måder har været lærerig: DAFF Nyborg er en nyopstartet lokalafdeling og Kystens Parlament var foreningens første arrangement. Med sig tager de blandt andet læring om, hvordan man får pressedækning af et arrangement. De håber,

Nyborg garden trækker op til Kystens Parlament, øvrige billeder stemning fra arrangementet.

at de i fremtiden vil kunne afholde arrangementer, der kan synliggøre dem selv og andre lokale foreninger, som beskæftiger sig med havmiljøet, eksempelvis Sportsfiskerne.

Til det afsluttende parlament i København lærte delegationen fra Nyborg også en del. Blandt andet tog de med sig hjem, at selvom deres bekymringer i Nyborg virker små i forhold til eksempelvis Cheminovas forurening i Thyborøn, så har de

alligevel oplevet hvor galt det kan gå. Det med, at der er et, i forhold til andre steder, mindre forureningsproblem i Nyborg skal ikke blive en sovepude. Susanne fortæller om en hjemtur fra Altinget *"der eftertænksom stemning i bilen på vej hjem. Vi tænkte meget over, det vi havde hørt fra foreninger"*.

Susanne peger på, at hun synes det er problematisk at nærmest ingen medier og politikere var til at høre de alvorlige sager som blev præsenteret til parlamentet i København. På trods af at de var blevet inviteret, dukkede de aldrig op. Noget de desværre også oplevede under det lokale parlament i Nyborg, og som Susanne beskriver som *"et alvorligt problem for vores demokrati"*.

FÅBORG

© Kurt Hardi

© Kurt Hardi

Det offentlige løber fra deres ansvar

Vagn Gram har de sidste 23 år beskæftiget sig med det rekreative fiskeri herunder også fritidsfiskeriet. I 20 år har han været formand for de Danske Amatørfiskere og har i endnu længere tid stået i spidsen for Fåborg Amatørfiskeriforening. Derudover har Vagn siddet i flere ministerielle udvalg, hvor han har været med til at udarbejde de modeller, love og regler som vi kender inden for det rekreative fiskeri i dag. Han lægger vægt på de danske kystfiskertraditioner:
"Hvis vi skal bevare den gamle kystfiskerkultur og tradition er det utroligt vigtigt vi holder fast i den måde vi behandler kysten på. Her mener jeg alle vores fiskerihavne og lystbådehavne, som alle har det virkelig dårligt økonomisk".
Han peger på at en mole og en bro koster det samme uanset om den bliver bygget til erhvervet eller fritidsfiskeriet. Han kæmper for at skabe økonomiske så gode muligheder som muligt for kyst-og marine områderne. Vagn selv er meget engageret i Øhavscenteret i Fåborg, som er et unikt samlingssted for fritidsfiskere. Her er både bådpladser, klubhus og et formidlingsakvarie, som viser hvordan havbunden burde se ud.
Vagn Gram har mange bekymringer for den lokale kyst. Han undrer sig blandt andet over at man generelt giver landbruget skylden for

Illustration Petra H. Svennevig

forureningen i havet. "Det er jo helt forkert. De (landmændene, red.) er nok de eneste, som har bare lidt styr på, hvad de udleder. Hvorimod det offentlige ikke har styr på hvad de udleder. Det giver de klart udtryk for ved ikke at interessere sig for det". Et eksempel på dette kan ses ved, at der ikke er nogle, som tager sig af medicinrester i spildevand. Et eksempel som Vagn selv kender til "Jeg får 14 piller om dagen. Det er der mange andre på min alder som også gør... Det ryger direkte i ud i havet, og det er der ikke nogle som tager sig af". En anden sag, hvor Vagn mener at det offentlige prøver at undslå sig, er ved rensningen af spildevand. Her peger han på, at for lidt spildevand renses og man undersøger vandet for alt for få forureninger:

'Jeg har utroligt meget bekymring for, at man ikke tager tingene alvorligt i offentlige.'

Generelt mener Vagn Gram at vi bør forholde os til den verden vi lever i, forstået på den måde, at vi må indse, at den måde vi lever på forurener og- så forholde os praktisk til det. Med det mener han, at vi eksempelvis kan samle forureningen et sted, og- så holde styr på den der.
For Vagn Gram står dette i kontrast til den måde, som staten forholder sig til forurening, nemlig fortyndingsprincippet. Et eksempel herpå er sagen om RGS Nordic, som beskyldes for at udlede forurenet og fortyndet spildevand i Agersøsund. "Det var noget af det, man kunne starte med, vi har vores forurening, og den skal vi se og få stoppet, inden vi begynder at kigge på at tjene en skaldet femkroneseddel ved at modtage andres forurening" siger Vagn.

Kystens Parlament som platform for de lokale

Kystens Parlament blev afholdt i Fåborg, og det fik man blandt andet en god debat ud af. Dernæst fortæller Vagn, at de i forbindelse med Kystens Parlament fik fremstillet nogle plancher, som utroligt mange mennesker kommenterede på: "Når der er nogle som kommenterer på noget, eksempelvis plancher eller andet på skrift, så er det fordi, de begynder at sætte sig ind i det, så det var vi glade ved" forklarer Vagn.
Kystens Parlament skabte også en platform, hvorfra de lokale kunne markedsføre sig.

"Generelt er problemet jo, at vi kan lave alle de skilte og plancher vi vil, men hvis ikke vi formår at få det ud i offentligheden, så er det jo ikke noget værd. Så Kystens Parlament blev en platform, hvorfra vi kunne nå ud til offentligheden".

Kutter Anton og Kystens Parlaments telt i Fåborg havn

BORNHOLM

Fortællingen om Østersøen

Miller, hvis borgerlige navn er Marie Helene Birk flyttede til Bornholm for fire år siden. Sammen med havbiologkollegaen Magnus Heide Andreasen fik hun muligheden for at starte en virksomhed op på havnen i Tejn på Bornholm. Bygningen skulle oprindeligt bruges af Magnus' forældre til iscafe, men issæsonen i Danmark er kun to måneder, og derfor gav det mening at fundere deres virksomhed, **ivandet**, i samme bygning på havnen i Tejn.

I starten fokuserede ivandet primært på formidlingen af havet, men senere udviklede ideerne sig til også at være en base for forskning og til at formidle forskning om Østersøen. De søgte om midler til projektet gennem Velux Fondens pulje 'et sundt hav i et forandret klima'. De fik 3,6 millioner over tre år af Velux Fonden og har nu været i gang i 10 måneder. Målet er, at de om tre år kan være økonomisk bæredygtige, således de kun søger fondsmidler til projekter, men at de er i stand til at betale deres egen løn.

Miller fortæller at de er kommet godt fra start. De mærker, at der på Bornholm er en interesse i at få vendt Østersøens historie til en mere positiv fortælling.

Miller i aktion

Marie Helene Birk (Miller)

De oplever at man forlod snakken om fiskeriet på en rigtig dårlig måde, da fiskeriet kollapsede på Bornholm i slutningen af firserne. Om den tid forklarer Miller: *"vi vendte ryggen til havet da fiskerikollapset skete"*. Men hun oplever også at lokalbefolkningen er klar til at vende sig mod havet igen.

At Østersøen har det svært havmiljømæssigt, må vi ikke glemme, fortæller Miller. Men hun mener, at den negative fortælling om havmiljøet og Østersøen ikke ser ud til at have nogen positiv effekt, derfor mener hun at vi skal have tilføjet en ny og mere positiv vinkel på fortællingen.

Der må være nogle, der fortæller en ny historie, som vi blandt andet kan dele med børnene, som indtil nu kun har hørt en trist fortælling om Østersøen.

En grundlæggende viden om havet er første skridt mod et bedre havmiljø. Derfor frygter Miller, at vi vidensmæssigt har misset et par generationer. Her tænker hun på, at de fiskere som kender Østersøen ud og ind, snart ikke længere er til stede. "Den viden de besidder skal vi på en måde have genlært" siger hun og fortsætter "der er ikke mange der har den erfaring som fiskerne havde. Det er en erfaring vi skal genlære.

Miller i aktion

Og det må være allerbedst at genlære, mens vi stadig har lidt af de gamle fiskere tilbage som kendte havet ud og ind".

Kystens Parlament som vej til politisk indflydelse.

Miller takkede ja til at deltage i det Bornholmske parlament, da hun så projektet som en god mulighed for at få noget politisk indflydelse. Ivandet havde et projekt, hvor de kunne se, at de blev nød til at påvirke havforvaltningen, men som hun siger "men det er ikke noget som hverken jeg eller Magnus synes er særligt spændende og derfor så jeg Kystens Parlament som en mulighed for at få sat nogle ting på dagsordenen". Hendes forhåbning var, at de ved at deltage i Kystens Parlament kunne få leveret nogle budskaber til politikerne.

Miller så også gode formidlingsmuligheder for det bornholmske fiskeri i Kystens Parlament. En mulighed for netop at få samlet nogle fiskere og nogle mennesker som har viden om havet og få bragt deres viden i spil.

Desværre blev det ikke mulig for Miller og Landsforeningen Levende Hav at komme til at afholde et lokalt parlament på Bornholm, men vi besøgte Miller på havnen i Tejn, hvor vi fik en god snak om havmiljøet i Østersøen.

Illustration Petra H. Svennevig

NIBE

Traditionerne minder os om en svunden tid

Flemming Madsen er født og vokset op i Limfjordsbyen Struer. Her har han haft en opvækst med forældre, som interesserede sig for Limfjorden, og som inddrog deres børn i deres interesse. Således tilbragte Flemming sommeren i telt på limfjordsøen Venø, hvor han lærte om fjorden. Som barn brugte Flemming faderens robåd, som han, sammen med sine venner blandt andet fiskede fra. Han mener at ethvert barn, der interesserer sig for naturen, bør have en robåd og redningsvest når de fylder 14 år.
Interessen for Limfjorden har han taget med sig ind i sit voksne liv. Først blev han skovteknikerelev (skovfoged) i Silkeborg Statsskov, og herefter biologistuderende på Aarhus Universitet. Under tiden på universitetet var han blandt med til at opklare forureningen fra Aarhus Universitets giftfabrik på Harboøre Tange, A/S Cheminova. En sag som har præget en stor del af Flemmings liv. Senere, som pensionist er han begyndt at skrive bøger om forureningen af havmiljøet. Det er i denne forbindelse Flemming møder Jens Østergaard fra Valsted ved Nibe. Sammen skriver Flemming og Jens bogen "Fisk kan ikke tale – en fiskers kamp mod Cheminovas forurening".
Allerede i 2019 var Jens Østergaard i gang med at planlægge parlamentet i Nibe, gennem Nibe Kaaglaug, den lokale DAFF-afdeling og Landsforeningen Levende Hav. Desværre kom Jens ud for en ulykke i 2021, som gjorde ham ude af stand til at fortsætte planlægningen af parlamentet. Her træder Flemming til i samarbejde med Frederik Svendsen og andre lokale. Sammen får de stablet parlamentet i Nibe på benene. Så selv om Flemming ikke selv bor i Nibe, er han dybt engageret i parlamentet som blev afholdt i byen i slutningen af august 2021, hvor han blandt andet holdt foredrag og viste billeder af Limfjordens forurening i det store telt på jollehavnen.

Flemming Madsen

Traditionerne minder os om en svunden tid
Flemming fortæller ivrigt om en svunden tid, hvor Limfjorden var kendt som et af Europas vigtigste fiskefarvande. Tilstande som er veldokumenteret, men som ifølge Flemming Madsen desværre ligger informationerne om Limfjordens storhedstid gemt langt væk fra dagens lys på blandt andet Rigsarkivet. Flemming undrer sig over, at meget lidt af al den information om de danske farvandes tidligere tilstande ikke er digitaliseret. Det vil gøre materialerne lettilgængeligt for forskningen og samfundet i øvrigt.
Flemming Madsen siger "Jeg kender rent vand. Det findes ikke mere" og derfor bekymrer Flemming sig over Limfjordens tilstand. Han fortæller, at de lokale kystfiskere i Nibe er bundet til helt særlig tradition omkring silde-, ål-, hornfisk og stenbiderfiskeriet i det lave vand. Han mener, at man skal værne om disse traditioner, fordi de fortæller en historie om, hvordan Limfjorden var engang. Flemming fortæller at Nibe er sildens by, hvor engang selv konger havde sildefabrikker kaldet 'sildeboder'. For at holde disse traditioner i hævd arrangerer Nibe Kaaglaug og egnens fritidsfiskere lokale 'ædegilder', ligesom de også tager ud til festlige lejligheder og serverer de gamle lokale fiskeretter.

Traditionerne kan minde os om, at fjorden tilstand ikke er, hvad den har været, for i dag er der ganske få som kan leve af at fiske ved Nibe. Der er kun to ældre erhversfiskere et stykke derfra, som fisker i Limfjorden. Ifølge Flemming forbinder traditionerne os med fortiden. I den forbindelse citerer han Jens Østergaard: 'det er sådan i dag, at mands minde er blevet til fjorten dage'. Traditionerne kan, så at sige, forlænge mand minde.
Flemming Madsen mener at Limfjordens store problem er kommet fra landbruget og den udvaskning af næringsstoffer. der finder sted. Derfor ser han også kun en løsning på Limfjordens tilstand: 'at nedsætte den tilledning af overskydende kunstgødning, som landbruget bruger til at maksimere deres produktion. Der er ikke noget at gøre ellers' siger han. Limfjordens opland er på størrelse med Sjælland, hvorfra nedbør søger mod fjorden og skyller næringsstofferne med sig, fortæller Flemming.

Kystens Parlament skaber forbindelser.
Om sin deltagelse i Kystens Parlament fortæller Flemming, at han har haft stor fornøjelse af projektet, hvor han har mødt mange nye interessante bekendtskaber. Her tænker han både de mennesker han mødte i Nibe, men også parlamentet i København har skabt nye forbindelser

for Flemming. Særligt er han glad for mødet med VELUX Fonden, som viste interesse i det arbejde Flemming har gjort og gør for Limfjorden, hertil siger han: "når tingene er gået for vidt, så er der heldigvis nogle, der træder til, der har midlerne og som er interesseret i vi skal have et sundt miljø. Ingen myndigheder tør i dag at fotografere Limfjordens tilstand og gøre billederne offentlige i en letforståelig tilstand. Hvor Danmarks nationale public service-kanal (DR) medens Limfjordens bånd rådner og stinker? Der er heldigvis andre, der både kan se og lugte og hvis energi og fantasi ikke er pålagt politiske restriktioner. Det bliver lettere og lettere at visualisere vanmiljøet på grund at udviklingen af udstyr, selv det at sejle, dykke, købe undervandsdroner og tage undervandsbilleder, er ikke længere forbeholdt myndighederne, slutter Flemming Madsen af.

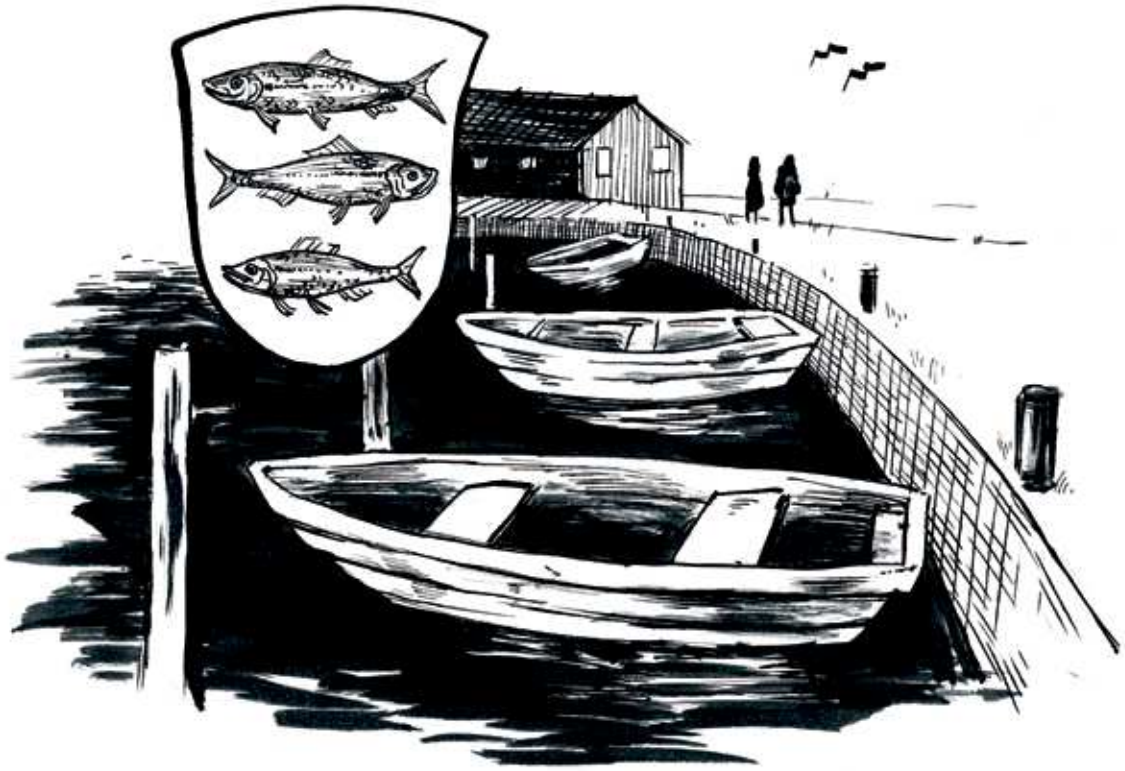

Illustration Petra H. Svennevig

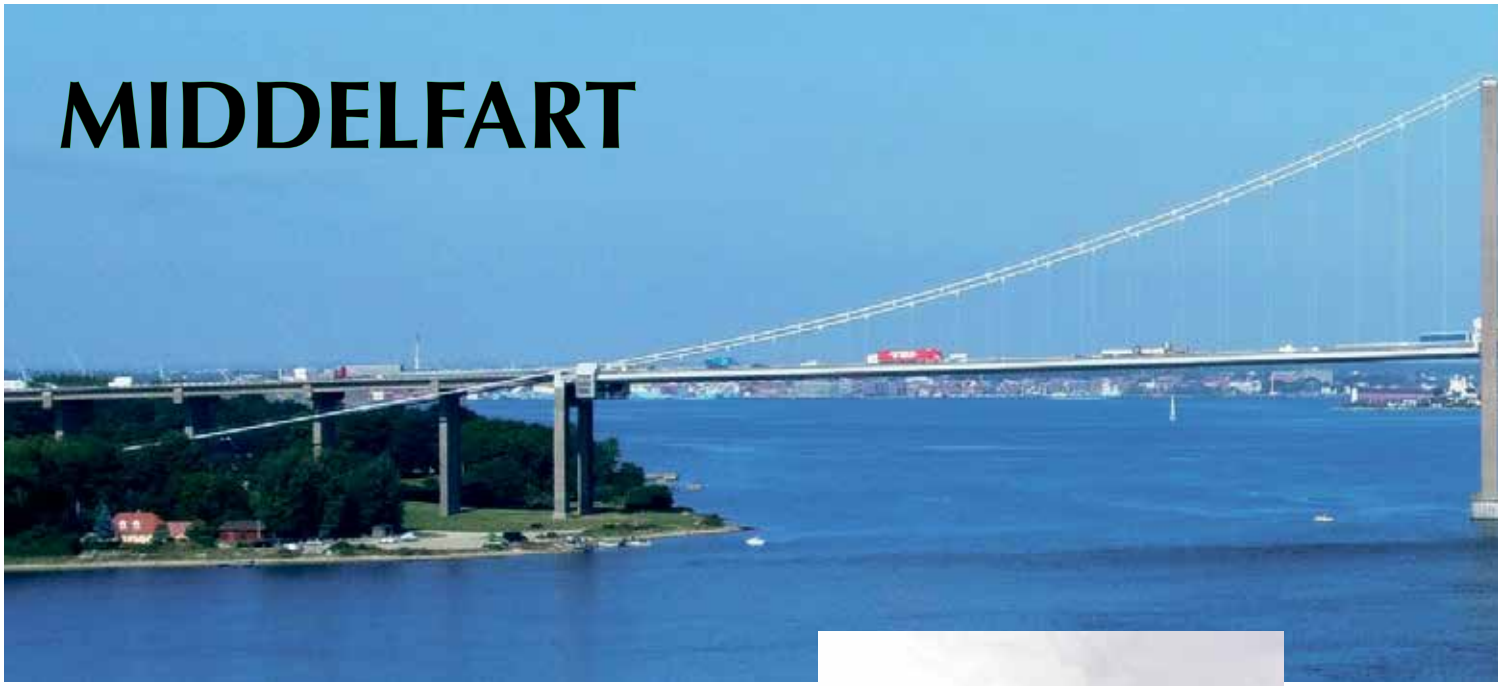

Havvindmøller hører til på havet – ikke kysten

Asthon Funck er formand for foreningen 'Miljøorganisationen Red Lillebælt'.

Han bor sammen med sin kone Lena ganske tæt på kysten ved Aa Strand mellem Assens og Fåborg. De har tre børn, som siden er blevet til fem børnebørn.

Hver morgen de sidste 30 år er dagen startet med en svømmetur i Lillebælt, ligesom han har dyrket windsurfing og roning på Lillebælt. Om sit forhold til kysten fortæller Asthon blandt andet: "Jeg nyder udsigten over Lillebælt ved dag og ved nat, når der er måneskin".

Desværre kommer en stor havvindmøllepark nok til at forandre udsigten. For fire år siden fortalte Sønderborg Kommune og Sønderborg Forsyning, at de vil opføre en havvindmøllepark kun fire km fra kysten på Helnæs, mellem Assens og Faaborg. Formålet er, at Sønderborg Kommune skal være CO2 neutralt i 2029.
Størrelsen på vindmøllerne og antallet er endnu uvist. Men sikkert er det, at en havvindmøllepark kun fire km fra kysten på Helnæs, hvor der er flere store fredede og rekreative arealer, vil være ødelæggende for den naturoplevelse, som mange beboere og turister værdsætter og holder af.
Mange andre lokale beboere og virksomheder bekymrer sig også om opførslen af havvindmølleparken. Derfor blev foreningen 'Miljøorganisationen Red Lillebælt' stiftet i 2018 og foreningen tæller i dag 330 private medlemmer og i ´Red Lillebælt Erhverv´ er der omkring 200 erhvervsvirksomheder.

Danmark skal være CO2 neutralt i 2050 og hvis alle andre kommuner gør som Sønderborg Kommune vil hele den danske kyst være fyldt med havvindmøller. Asthon understreger: 'Vi er ikke imod den grønne omstilling og vedvarende energi, men vi er imod, at en flot og unik natur spoleres. Havvindmøller hører til langt ude på havet, og skal ikke placeres kun fire km fra kysterne i de indre danske sunde og bælter'.

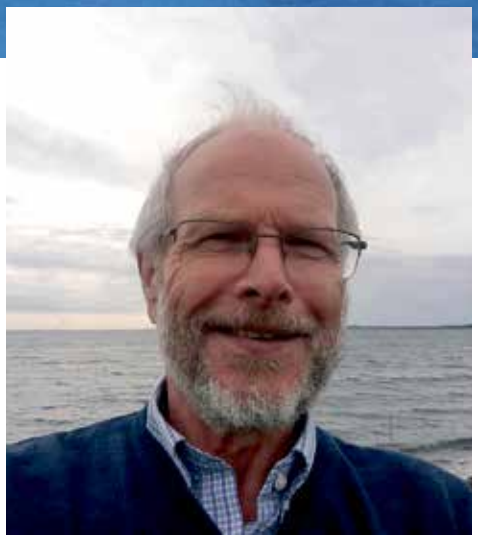

Asthon Funck

Asthon foreslår at Sønderborg Kommune i stedet køber anparter i havvindmøller som er placeret langt ude på havet, hvor de i det mindste ikke spolerer udsigten over havet. Asthons kamp mod vindmøllerne handler også om at bevare en begejstring for havet. Når man som Asthon begejstres over kysten og havet, er det med at passe på det, og gøre hvad man kan for at bevare det. Den lokale kyst kan begejstre Asthon og han håber at planerne om havvindmølleparken kan blive droppet igen, da nogle af de eneste som faktisk synes det er en god ide er Sønderborg Kommune og Sønderborg Forsyning.

Kystens Parlament giver håb

Asthon Funck har været glad for at deltage i Kystens Parlament, hvor han deltog i parlamentsdebatten,

under Klimafolkemødet i Middelfart og han deltog i det afsluttende parlament i København. Problemstillingen som Asthon har haft med til parlamentet har skilt sig lidt ud fra de sager Kystens Parlament ellers har haft med, idet sagen om havvindmølleparken ikke alene handler om kyst- og havmiljøet, men også behandler kysten som et rekreativt sted for mennesket. Han har alligevel følt sig velkommen og taget alvorligt både af arrangører og de andre deltagere.
Asthon tilføjer, at det også har været en skræmmende oplevelse, at høre om de mange andre foreningers bekymringer om lokale forureninger, til stor skade for vores fælles hav, vores flotte kyster, de fine badestrande og sidst men ikke mindst påvirkningerne på fisk og marsvin, som lever i vandet.

"Det undrer mig, at man ikke fra politisk side har sørget for at gøre mere ved de konstaterede forureninger end tilfældet er. Men forhåbentlig kan Kystens Parlament være medvirkende til, at der sker noget således, at vores fælles hav ikke bliver helt ødelagt" slutter Asthon af.

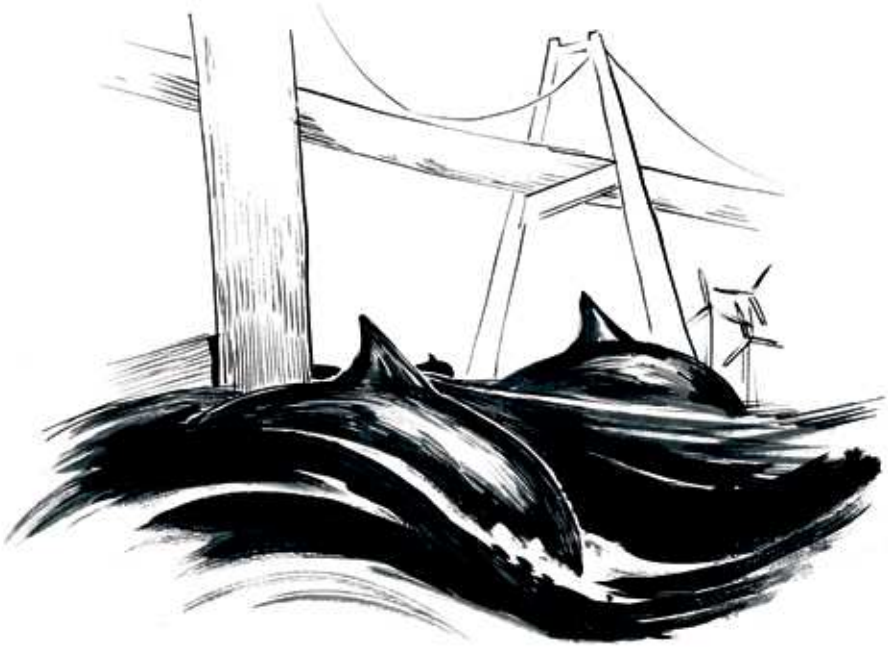

Illustration Petra H. Svennevig

Kystens Parlaments banner og telt

Kystens Parlaments telt og kutter Anton

Klima møde i Kystens Parlaments telt

Paneldiskution i Kystens Parlaments telt

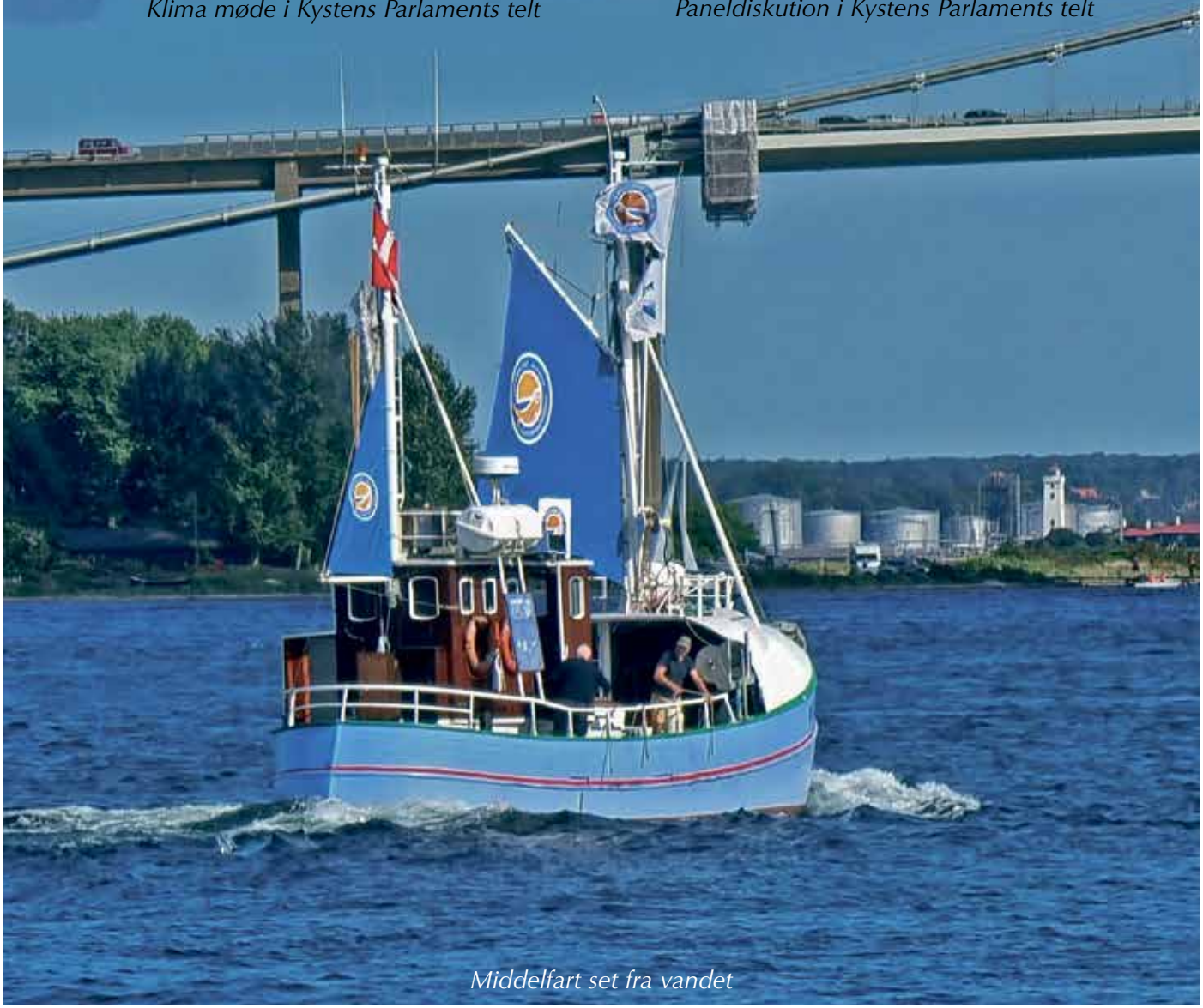

Middelfart set fra vandet

Kystens Parlament med plads til forbedringer

En anden som også deltog i parlamentet i Middelfart er Allan Buch, formand for Bælternes Fiskeriforening, udannet fiskeriteknolog og bundgarnsfisker med 40 års erfaring.

Allan fortæller, at det lokale kyst og havmiljø stadig lider under en stor brand på Fredericia Havn i 2016, som blandt andet ledte til et stort udslip af kvælstof. Det har ifølge Allan Buch medført, at der i området ikke længere er fladfisk. Han forklarer, at de fisk som lever i vandsøjlen stadig findes og kan fiskes, men fladfisken er forsvundet fra området. Derudover fortæller han, at sæler og skarver er hårde ved fiskebestandene i området. Særligt er han bekymret for, at sælen og skarven tager for mange af de små torsk, som dermed ikke når at formere sig. Dette var også nogle af de ting, som blev diskuteret, da Kystens Parlament besøgte Middelfart i starten af september 2021.

Allan Buch fortæller, at han generelt synes, at Kystens Parlament har været et godt projekt: *"Kystens Parlament er et forum, hvor man får lov at sige noget, og hvor man får lov at snakke om de problemer der er lokalt, og som der efterfølgende bliver samlet op på. Det kan der være mange gode ting i"* uddyber Allan.

Men Allan har også nogle kritiske overvejelser omkring Kystens Parlament, blandt andet fortæller han: "Særligt for fiskere kan der være lidt uoverensstemmelse. Det er jo Levende Hav og det er jo ikke alle, der er enige med dem. Jeg har ikke noget mod dem selv, men de holdninger foreningen har, gør måske, at der er nogle som bliver væk.
De har måske oplevet, at Kystens Parlament peger i en retning, og den retning ønsker de ikke at gå".

Allan Buch,
bundgarnsfisker og formand for Bælternes Fiskeriforening

Han fortæller endvidere, at han har mødt medlemmer af Bælternes Fiskeriforening, som ikke ønskede at deltage i Kystens Parlament, fordi Levende Hav stod bag projektet, hvilket han synes er ærgerligt, fordi de, der bliver væk ikke bidrager til debatten.

"Man (Levende Hav) har nogle andre meninger, og det må man for min skyld rigtig gerne have, men hvis det skal være Kystens Parlament, skal det måske være på nogle andre præmisser" siger Allan og fortsætter: "Det var godt at Amatørfiskerne var med, men hvis man skal lave det igen, vil det måske være godt at få nogle med, som ikke havde en forudindtaget holdning til nogle ting". Her forslår han, at parlamenterne blev holdt på neutral grund og blev styret af en journalist.

Han forklarer endvidere, at man gerne må have en holdning, men den holdning man har kan spænde ben i projekter som Kystens Parlament, hvor man har et ønske om at samle viden og skabe en åben og nuanceret debat. Når det er sagt er han glad for, at Levende Hav har gennemført projektet *"Selve intiativet bag projektet er fantastisk og der er kommet mange gode ting ud af det"* siger Allan Buch

Middelfart set fra luften

Havnen er et ståsted

Christian Dyrløv Madsen er uddannet skibstømrer og arbejder på havnen i Korsør. Han er ansat ved FGU Syd- og Vestsjælland, som er en skole for praktisk begavede unge mennesker (Forberedende Grund-Uddannelse).

Værftet på havnen i Korsør er en satelitafdeling til FGU skolerne, her underviser han unge mennesker i et gammelt håndværk, nemlig skibsbyggeri. Gennem håndværket og Værftets placering centralt på Korsør havn forberedes de unge til job eller uddannelse. Han vil gerne vise de unge, at havnen, trods nedgang i aktivitetsniveauet, stadig er et sted med erhversmuligheder.

FGU skolens værksted

Christian vil gerne fortælle den gode historie om, hvordan man selv kan være med til at skabe mere liv på havnene rundt om i landet. For ham er der ingen tvivl om at Værftets placering giver liv på haven, da mange er nysgerrige på at se, hvad de laver på Værftet. Dørene står åbne og derfor får de tit besøg. Det giver status, en rolle og et sted at høre til, et fællesskab man kan deltage i, noget Christian beskriver som enormt vigtigt for de unge.

Christian Dyrløv Madsen med de unge fra FGU

Der er mellem 45.000 til 50.000 tusind unge mennesker, der ikke er i job eller uddannelse, som man fra politisk hånd har besluttet at gøre en ekstra indsats for, hertil siger Christian: *"Jeg er så glad og stolt over den variant vi har fundet her, hvor vi kan give et fast ståsted til nogle unge og give dem nogle færdigheder, så de er i stand til at komme videre i job eller uddannelse"* fortæller Christian om Værftet på haven, som både giver noget til de unge og til havnen i Korsør.

Restaureringen af Bien

Måske netop derfor har Værftet stor opbakning fra Slagelse Kommune og FGU skolen. Lige nu er værftets projekt renovering af skonnerten Bien. De har fællesskab med det lokale kanonjollelaug. Værftet har bygget en gammel kanonjolle fra bunden anno 1810. Den ligger nu i havnen i Korsør og hver onsdag eftermiddag roer de unge fra FGU sammen med de ældre fra kanonjollelauget. Christian forklarer, at det kræver rummelighed fra både unge og ældre, hvilket der også er. Her bliver skabt et fællesskab på tværs af generationer og det giver de unge et godt indblik i foreningsdanmark.

De andre sager som bliver behandlet i Kysten Parlament skiller sig lidt ud fra Christians historie. Han beskriver det selv således *"vores er mere en glædeshistorie og måske en opfordring til at man andre steder skulle kigge ind og vurdere, hvordan vi selv kan skabe noget mere liv på havnen"* lyder opfordringen fra Christian som herved berører noget vi har mødt mange steder, nemlig at der bliver mindre og mindre aktivitet på havene.

Kystens Parlament som demokratisk proces

Christian deltog sammen med eleverne Jonas, Jacob og Ibrahim i Kystens Parlament i København og det var en kæmpe oplevelse for dem. Christian har helt fra første færd været vild med projektet fordi det fortæller noget om, hvordan vores demokrati fungerer: *"Hvad er vejen frem i et demokrati? Det er der rigtig mange unge, som slet ikke er klar over"* siger Christian, som ved at være med i projektet har haft mulighed for at delagtiggøre nogle unge mennesker i en demokratisk proces: *"Jeg siger ikke at man dermed får ændret ting med det samme af den vej, men man får dog muligheden"*.

Kanonjollen på åbent vand

Fiskene er forsvundet

Jan Teker Rasmussen er bosat på Agersø, en lille ø i Slagelse Kommune. Han er vokset op på havet og har været fisker siden 1979, hvor han og en kammerat købte deres første båd. Jan er formand for foreningen Rent Havmiljø Nu. Her kæmper han for at gøre opmærksom på den spildevandsforurening der finder sted i de danske farvande. Siden 2004 har foreningen haft blikket rettet mod RGS Nordic ved Stigsnæs, Skælskør. Det vender vi tilbage til.

Fiskene er forsvundet

Som gammel fisker kender Jan mange af de danske farvande, og han har oplevet, at fiskebestande af forskellige arter er forsvundet. Tidligere når en art forsvandt, blev den erstattet af en ny art. Det billede har desværre ændret sig, for nu kommer der ikke nye arter til. Så der er noget som er forandret. Han fortæller at fiskeflugten spreder sig til flere og flere danske farvande, og han mangler en god forklaring. Han undrer sig over, at flere vil sætte nye stenrev og plante ålegræs, før man overhovedet ved, hvorfor fiskene er væk, hertil siger Jan: *"Det falder en gammel rotte for brystet, at man vil lave stenrev og plante ålegræs. Det er jo den helt omvendte verden. Vi må ind og finde kilderne til forurening, inden vi laver stenrev og planter ålegræs"*.

Generelt mener Jan, at der har været alt for lidt fokus på den danske håndtering af industri- og byspildevand, *"den danske miljølovgivning inden for området, er ligeså hullet som en si"* forklarer han. En aktuel sag fra Agersøsund handler om virksomheden RGS Nordic som renser spildevand fra den norske olieindustri og herefter udleder det i Agersøsund. Et af problemerne er, ifølge Jan, at vi i Danmark bruger et fortyndingsprincip, hvor vi må fortynde os ud af problemerne. Det betyder, at virksomheder som RSG Nordic kan udlede forurenet spildevand, så længe det er fortyndet med rent vand i det rette forhold.

For at tegne et billede af havene tilstand forestiller Jan sig, at der i 1996 var en journalist, som spurgte ham, om han kunne forestille sig, at havene ville være uddød i 2020 "Selvfølgelig vil de ikke det, og hvad er det for et åndsvagt spørgsmål at stille" forestiller Jan sig, at han ville svare journalisten. Her i 2021 spørger Jan kommuner, embedsmænd og politikere om de kan forestille sig et badeforbud ved de danske strande om 20

år på grund af havforureningen? Selvfølgelig kan de ikke det. Men i 1996 kunne Jan ikke forestille sig, at havene ville have den tilstand de har nu. *"Vi ved ikke hvad det er der foregår her. Når hverken fisk, dykænder og andre fugle vil være her mere. Der er jo altså et eller andet giftigt der gør det"* siger Jan bekymret.

Jan oplever, at kommunerne ikke har ressourcerne til at føre den nødvendige kontrol med forurenende virksomheder som eksempelvis RGS Nordic, og at de desuden befinder sig i en interessekonflikt i tilsynet med virksomhederne. Han mener at vi skal se på eksempler, som vi ved fungerer. Her peger han på vores fødevarekontrol, som er et af verdens sikreste og styret af staten. Hvis miljøkontrollen kom ud af kommunerne og ind i miljøstyrelsen vil det være et godt stykke af vejen, forklarer Jan.

Jan Teker Rasmussen

RGS Nordic er specialister i behandling af forurenet jord, industrispildevand og genanvendelse af bygge- og anlægsaffald.

Kystens parlament som fælles front

Jan og andre fra bestyrelsen i Rent Havmiljø Nu deltog i det afsluttende parlament i København. Her fik de lejlighed til at tale med ministeren, som til deres store glæde lyttede og var godt inde i sagen om RGS Nordic.

Jan fortæller også, at parlamentet i København var bygget således det var nemt at komme i kontakt med de andre deltagere fra de andre parlamenter. Generelt mener han, at det ikke skal være op til små foreninger at bevise havmiljøets ringe tilstand overfor myndighederne. Det burde være myndighederne der stod for den slags.

For Rent Havmiljø Nu, har denne tilgang blandt andet betydet, at de har brugt store summer på at få taget prøver for Pfos. Men det bør ikke være små foreningers ansvar. Derfor er han også glad for tiltag som Kystens Parlament, der fordrer til, at flere små foreninger laver fælles front og sammen forsøger at gøre opmærksom på havmiljøets problemer.

For fremtiden håber Jan, at der vil blive oprettet et forum, hvorfra fiskere og andre med praktisk erfaring fra havet tages med på råd, når der skal besluttes, hvordan vi skal behandle havet.

For noget må der ske, mener Jan.

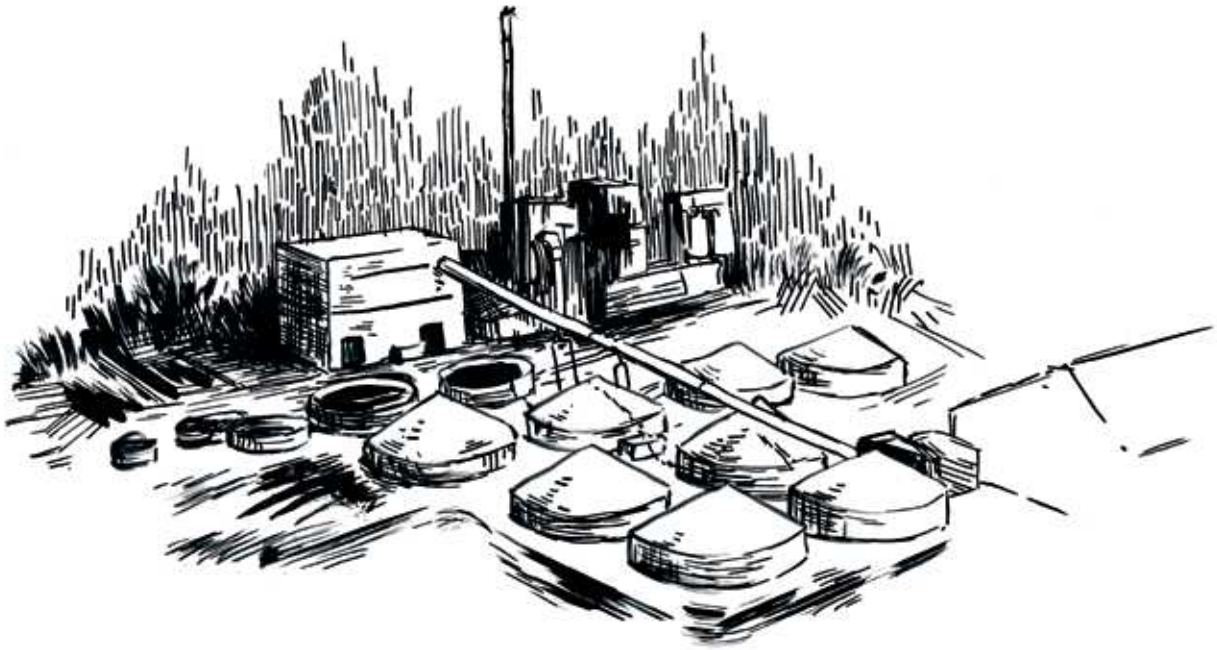

Illustration Petra H. Svennevig

Klapning med store konsekvenser

Johs Johansen er formand for Grundejerforening Lemgaarden ved Strøby Ladeplads på Stevns, og han er også formand for Fritidshusejernes Landsforening. Det er en landsdækkende forening for grundejerforeninger med fritidshusejere. Det er i denne sammenhæng, at Johs deltager i Kystens Parlament. Johs er pensioneret journalist og lever nu en aktiv pensionisttilværelse i sommerhuset på kysten ved Strøby Ladeplads. Som barn tilbragte han lange sommerferier ved Strøby Ladeplads og nu er han selv tilbage ved samme kyst. Han forklarer, at kysten præger det personlige liv, og derfor beskriver han også selv sit forhold til kysten som nært. Kysten spiller også en vigtig rolle for grundejerforeningen. Her peger han især på kysten som et aktiv for den enkelte grundejer som fisker, bader og sejler, men også som et som et samlingssted for fællesskabet. Når der skal udføres opgaver som eksempelvis broudsætninger afsluttes det næsten altid med grillpølser og socialt samvær.

Klapning med store konsekvenser

Netop fordi kysten spiller en central rolle for grundejerforeningen, bekymrer Johs sig for den klapning der skal foregå i Køge Bugt. Klapningen finder sted i forbindelse med Lynetteholmsbyggeriet i København, hvor man vil fjerne 2,3 millioner kubikmeter slam fra Københavns Havn og dumpe det i Køge Bugt. Det vil have store konsekvenser for de lokale brugere af kysten ved Køge Bugt. Slammet er forurenet med kviksølv og tungmetaller og fyldt med næringsstoffer. Derfor frygter Johs, at dumpningen vil have konsekvenser for den lokale fiskebestand.

Johs Johansen udpeger stedet, hvor slammet skal dumpes.

Det vil have alvorlige konsekvenser for de mennesker, som ernærer sig gennem fiskeri i Køge Bugt. Johs fortæller endvidere, at området spiller en vigtig rolle for torskefiskeriet, fordi mange torsk udklækkes i Køge Bugt og Øresund.
Han frygter at dumpningen af slammet fra Københavns Havn også vil påvirke de lokales forhold til kysten, da slammet ikke lander på bunden af bugten og forbliver der. Det bliver spredt, og vil også komme op på kysten og forurene badestrandene i området.

Johs fortæller, at Stevns Kommune i 2012 søgte om at udlede ganske små mængder næringsstoffer i noget spildevand. Det blev underkendt af Miljø- og Naturklagenævnet. Dumpingen af 2,3 mio. Kubikmeter forurenet slam, vil medføre en tilførsel af næringsstoffer af mange gange større omfang. Men Folketinget har besluttet, at der ikke kan klages over Lynetteholm beslutningerne.
Derudover fokuserer Johs på kystsikringen i området. Han ved, at kommunerne i området arbejder på sagen, og han er selv deltager i nogle arbejdsgrupper, men han er bange for det ikke sker hurtigt nok.
Både erosion og stigende vandstande vil have store konsekvenser for det lokale område. Han

gør opmærksom på, at både kommuner og lods-´´ejere skal gå i takt – havstigninger respekterer ikke kommune- og matrikelgrænser.

Løsningen er simpel

For Johs er det meget enkelt: "Vi skal stoppe med at dumpe ting i havet. Vi skal stoppe med at stille vores affald 'ud på den blå hylde'. Havet skal ikke være en affaldsplads" siger Johs.
Klimaforandringerne betyder desuden at vi må indse, at vi skal til at leve på en anden måde. Her kommer havets ressourcer til at spille en vigtig rolle. Derfor er det endnu mere væsentligt at vi passer på det. Johs opsummerer "Bundlinjen er, lad være med at ødelægge noget. Det duer ikke. Det må vi forstå nu"

Kystens Parlament mobiliserer kræfterne

Johs deltagelse i Kystens Parlament var en smule tilfældig. Han fortæller, at den lokale formand for Danmarks Naturfredningsforening på Stevns et par dage tidligere havde bedt ham aflægge kutter Anton et besøg på havnen i Rødvig, idet Johs nogle måneder tidligere som den første havde adviseret Stevns Kommune om den påtænkte dumpning.

Da han mødte Levende Hav på havnen i Rødvig blev han hurtigt shanghajet til komme med til Parlamentet i København. Han fik hurtigt slået sig sammen med to lokalpolitikere, og de fik lavet informationsmateriale i form af en pjece, som de kunne have med til København. Mindre end uge senere stod de i Altingets gård i København og fortalte om deres sag. Sagen blev fortalt både fra scenen, og delegationen fra Stevns fik også lejlighed til at tale med miljøministeren om emnet. Pjecen, som blev fremstillet, er spredt i lokalområdet, og Johs oplever flere og flere får kendskab til sagen, ikke mindst fordi Grundejerforeningen Lemgaardens hjemmeside er blevet en central informationskilde om dumpningen, som mange organisationer langs Køge Bugt linker til, og som mange indhenter oplysninger fra. Arbejdet var i gang, men Kystens Parlament fik sat det hele op i gear, og det lokalpolitiske niveau i hele Køge Bugt er nu fuldt optaget af sagen.
Du kan læse mere om sagen på hjemmesiden, som løbende opdateres:
www.lemgaarden.dk/nej-til-slam-i-koege-bugt/

Stevns Klint

Kutter Anton og udstillingen på Stevns

Pjece om dumpning af slam i Køge Bugt

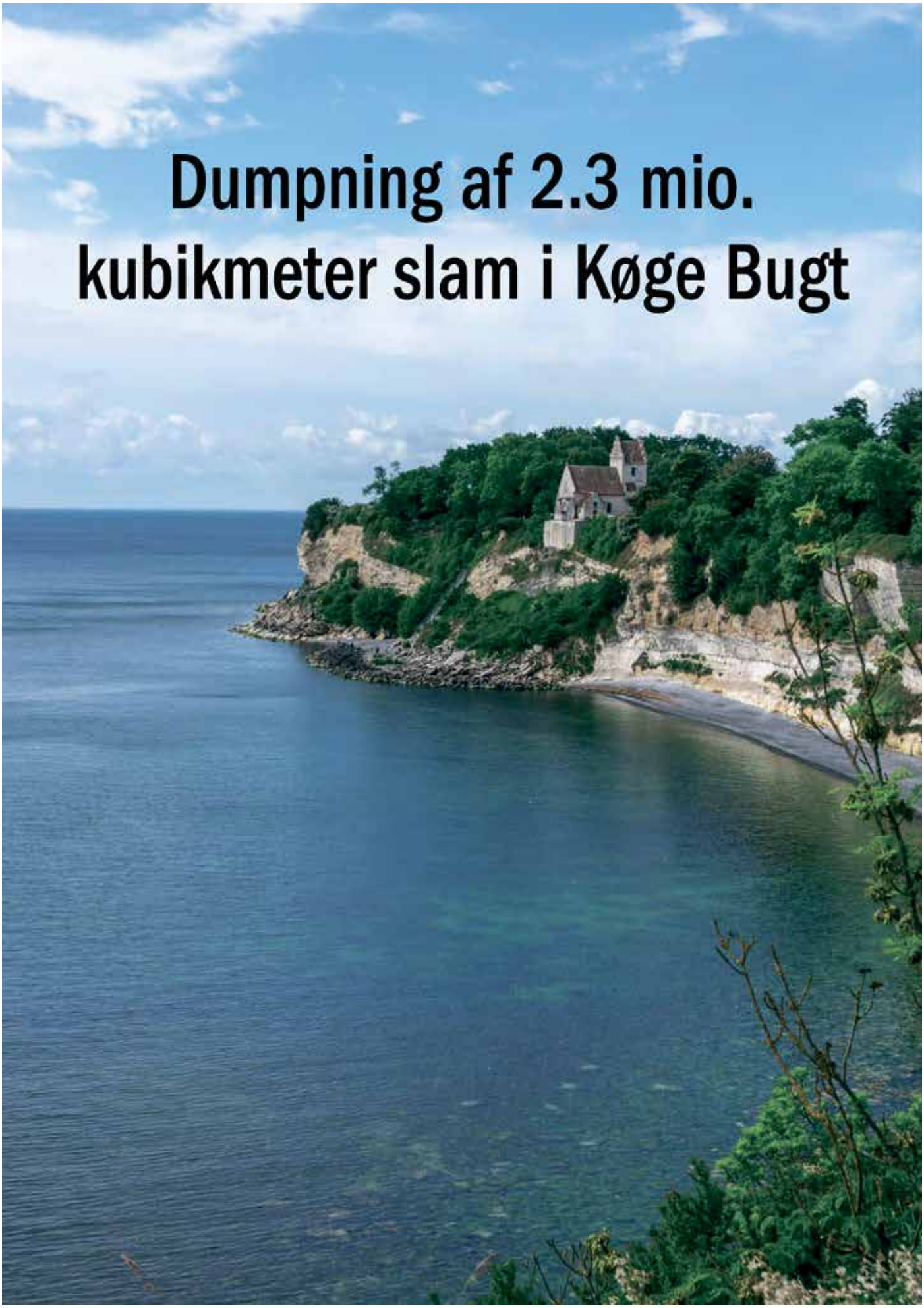

Pjece om dumpning af slam i Køge Bugt

Pjece om dumpning af slam i Køge Bugt

Folketinget vedtog på sin sidste arbejdsdag i foråret 2021 Lov om Lynetteholm og traf dermed beslutning om

Dumpning af 2.3 mio. kubikmeter slam i Køge Bugt

I loven beskrives det således:

Udviklingsselskabet By & Havn I/S bemyndiges til at "Foretage klapning af materiale i Køge Bugt."

Klapning lyder tilforladeligt. Der klappes noget på plads, så det bliver liggende.

Intet kan være fjernere fra virkeligheden. Klapning betyder, at der sejles en pram med slam ud til et givet punkt i havet, så åbnes prammens klapper, og slammet slippes ud. Under slammet dannes en vandsøjle, som tvinges op omkring slammet, sætter vandet i bevægelse, og forårsager at slammet ender mange andre steder. Det er en irreversibel proces. Når slammet klappes (dumpes), er det overladt til havets luner. En del ender på badestrandene, og de svenske myndigheder vurderer, at 45 procent ender alle mulige andre steder end tiltænkt.

Materialet består af sort, blævret slam, der er forurenet med kviksølvrester, tungmetaller og andre stoffer. Endvidere indeholder materialet forskellige næringsstoffer. Havbiologer regner med, at store dele af materialet vil ende på bade-strandene som sort, snasket blævr, og det forurenede materiale og næringsstofferne vil ødelægge fiskeriet. Det er sket i en lignende

sag i Lillebælt. Slammet kan sprede sig mod nord op igennem Øresund, mod syd til Marielysts strande, ind i Smålandsfarvandet og på de svenske kyster – muligvis også på de polske og tyske kyster.

Besynderlig byttehandel

Lynetteholm skal bygges med opfyld af forurenet jord fra byggepladser i Københavnsområdet. For at give plads til dette fjernes 2.3 mio. kubikmeter forurenet slam fra arbejdsområdet og dumpes i Køge Bugt. Når Lynetteholm er etableret, skal der bygges. Til brug for dette har et råstofindvindingsfirma søgt et de facto monopol på indvinding af 4,5 mio. kubikmeter fint rent sand fra Juels Grund i Køge Bugt. Firmaet betinger sig, at sand fra Juels Grund ikke må benyttes til sandfodring, sandstrande og kystbeskyttelse langs Stevns. København får det fine sand fra Køge Bugt, Køge Bugt skal være skraldeplads for slammet *(se kort på side 7)*.

Er der alternativer til dumpning af 2.3 mio. kubikmeter forurenet slam?

JA! *Læs side 6*

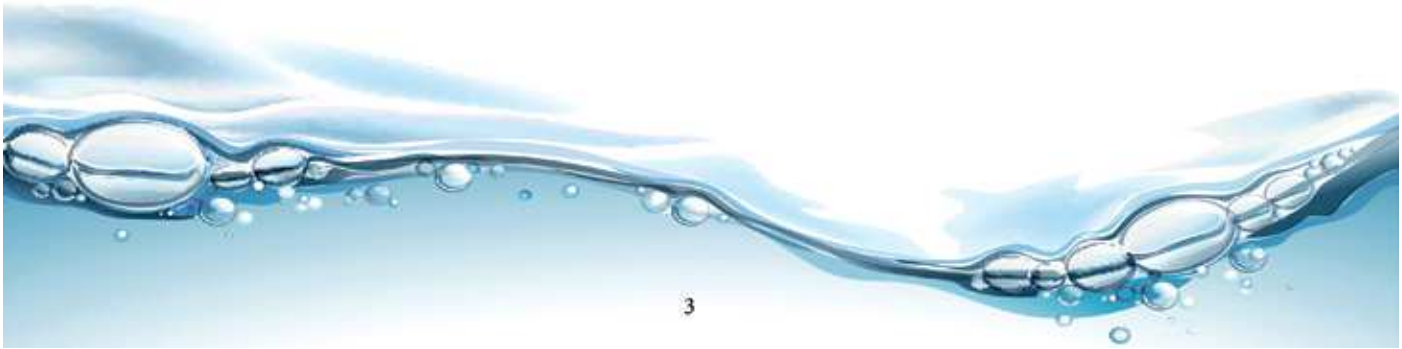

Pjece om dumpning af slam i Køge Bugt

»Stil det ud på den blå hylde«

SLAM I KØGE BUGT: 2,3 mio. kubikmeter forurenet slam skal dumpes i Køge Bugt i forbindelse med byggeriet af Lynetteholm. Ingen mulighed for at klage.

Byggeriet af Lynetteholm kommer til at medføre store miljøproblemer i Køge Bugt, mener Johs. Johansen.

Visualisering: By & Havn

Af Johs Chr. Johansen
Formand Fritidshusejernes Landsforening

Til søs findes et udtryk: »Stil det ud på den blå hylde«. Udtrykket dækker over, hvorledes man skaffer sig af med uønskede effekter. Jeg har til søs oplevet alverdens skrammel, der endte på den blå hylde - almindeligt affald, olie- og kemikalieaffald, plastic i enorme mængder, glasflasker og dåser, udtjente paller, metalskrot, beskadigede tromler til olie og kemikalier, sprængstoffer, giftige gasser og meget mere.

Mange skibe og rederier er i de senere år - ikke mindst efter politisk og folkeligt pres - blevet bedre til at tage hånd om deres affald og aflevere det til behandling, ligesom man fra politisk side har faciliteret modtageanlæg i havnene og forbedret overvågningen af farvande.

Nu har et folketingsflertal taget udtrykket »Stil det ud på den blå hylde« til sig. 2,3 mio. kubikmeter forurenet slam skal klappes (dumpes) i Køge Bugt i forbindelse med byggeriet af Lynetteholm, og slammet forventes i større eller mindre omfang at ende på danske og svenske strande (og sikkert også andre strande i Østersøen). Og for at sikre sig mod folkelige protester har samme politikere besluttet, at der ikke kan klages over projektet. I 2012 kunne Danmarks Naturfredningsforening f.eks. klage over en udledning i Køge Bugt og få medhold fra Natur- og Miljøklagenævnet. Den slags mener nutidens politikere ikke, der er grund til gentagelser af.

Politikere og embedsværk har endvidere valgt at begrænse kredsen af aktører, der høres i forbindelse med projektet. Kommunerne langs Køge Bugt er ikke blevet hørt. En række landsdækkende organisationer, der normalt høres, har ingen henvendelser fået.

Miljøfremmede stoffer

Et eksempel er Fritidshusejernes Landsforening, der normalt høres om hver enkelt lille hændelse på søterritoriet, - opsætning af en badebro, kystsikring, indvinding af råstoffer, nedramning af pæle til fortøjning - har intet modtaget om et projekt om dumpning af enorme mængder af forurenet slam klos op ad kysten til en række sommerhusområder og badestrande. Badevand som pt. får topkarakter. Dertil kommer konsekvenserne for havets beboere og de fiskere, hvis udkomme hentes i havet.

Politiken citerer den 30. maj en af Danmarks førende havbiologer, Mogens Flindt fra Syddansk Universitet. »I værste fald taler vi om, at det ender med at påvirke forholdene i de lavvandede områder i nærheden, og det er Storkøbenhavns strandparker. De kan blive forurenet med miljøfremmede stoffer og resultere i halvulækre badeforhold«.

Ovenstående er et folketingsflertals bidrag til havmiljøet. Samme folketingsflertal vil ikke diskutere det med borgerne og har forhindret, at borgerne kan klage. Tilbage er vel kun at sætte sin lid til de søfarendes skytshelgen, Sankt Nikolaj, der også er børnenes skytshelgen og kan måske redde såvel fødte som ufødte børn fra at skulle bade i en suppe af slam, tungmetaller og kviksølv samt sikre, at de søfarende som fiskere i Køge Bugt kan fortsætte deres erhverv.

Debatindlæg fra Dagbladet og Frederiksborg Amts Avis 16. juni 2021

Pjece om dumpning af slam i Køge Bugt

Der kan ikke klages

Sædvanligvis kan borgere og organisationer klage over projekter, der har betydning for miljøet. Men ikke i dette tilfælde. Med en kommende bekendtgørelse vil regeringen med Folketingets billigelse afskære klageadgangen.

"§ 2. Afgørelser truffet efter byggeloven, lov om naturbeskyttelse, lov om vandforsyning m.v., lov om miljøbeskyttelse, lov om beskyttelse af havmiljøet, lov om råstoffer, lov om forurenet jord eller lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer eller regler udstedt i medfør af disse love kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, hvis afgørelsen træffes i forbindelse med Udviklingsselskabet By & Havn I/S' gennemførelse af projektet, som beskrevet i § 1, stk. 1, i Lov om anlæg af Lynetteholm."

Skulle tidsplanen skride, tages der højde for dette i høringsbrevet, der ledsager forslaget til bekendtgørelse:

"...foreslås det i bekendtgørelsen, at de omtalte love fraviges i anlægsfasen af Lynetteholm. Det betyder på de foreliggende forudsætninger og tidsplaner, at klageadgangene genetableres ultimo 2024, evt. primo 2025. Forsinkes projektet, forlænges afskæringen af klageadgangene tilsvarende."

Brud på Aarhuskonventionen

Afskæring af klageadgang i miljøsager er et brud på den internationale Aarhus-konvention, som Danmark har tiltrådt.

Aarhuskonventionen er en international aftale, som tilsigter at sikre borgerne i de underskrivende lande adgang til relevant information, især om offentlige virksomheders forhold. Ved at underskrive konventionen garanterer man, at der er gennemsigtighed og åbenhed i vigtige erhvervsmæssige anliggender, hvor miljømæssige rettigheder er involveret.

Formålet er at sikre borgerne adgang til at:

"...leve i et miljø, der er tilfredsstillende for hans eller hendes sundhed og velbefindende, garanterer hver part retten til adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse i overensstemmelse med bestemmelserne i denne konvention."

Konventionen skal bane vej for et tillidsfuldt forhold mellem civilsamfundet og regeringerne i de deltagende lande. Den tilsigter at udmønte ideerne om medborgerskab i konkrete anliggender.

Pjece om dumpning af slam i Køge Bugt

Nej til dumpe og sprede slam i Køge Bugt

Debat

STEVNS: Venstres Jacob Jensen skal bestemt have ros for at tage spørgsmålet (DAGBLADET 11. september 2021) om dumping af 2,3 millioner kubikmeter slam i Køge Bugt op i nogle spørgsmål og et samråd med Miljøministeren. Men Jacob Jensens spørgsmål fører ikke til et stop for dumpningen af slam. Han spørger:

»Og hvordan vil ministeren sikre, at det lokale vandmiljø i og omkring Køge Bugt ikke lider overlast som følge af klapningen?«

Det kan ministeren ikke.

Klapning betyder, at der sejles en pram med slam ud til et givet punkt i havet, så åbnes prammens klapper og slammet slippes ud. Under slammet dannes en vandsøjle, som tvinges op omkring slammet, sætter vandet i bevægelse, og forårsager at slammet ender mange andre steder. Det er en irreversibel proces. Når slammet klappes (dumpes), overlades det til havets luner.

En del ender på badestrandene, og de svenske myndigheder vurderer, at 45 procent ender alle mulige andre steder end tiltænkt.

Folketinget har – med Jacob Jensens stemme – vedtaget klapningen.

Det fremgår af Lov om anlæg af Lynetteholm, hvor det af paragraf 1 stk. 7 fremgår: Udviklingsselskabet By & Havn I/S bemyndiges til at: »Foretage klapning af materiale i Køge Bugt.«

Ikke et ord om materialets type – blot tilladelse til klapning.

Senere i lovens paragraf 5 hedder det: »Gennemførelse af arbejder efter § 1 i denne lov kræver ikke dispensation eller tilladelse efter § 26, stk. 1, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 16 a, stk. 1, i lov om kystbeskyttelse m.v., § 27, § 28, stk. 1 og 2, og § 33 i lov om miljøbeskyttelse, § 24, stk. 3 og 4, i lov om Metroselskabet I/S og Udviklingsselskabet By & Havn I/S, § 8 i lov om forurenet jord og § 65, stk. 2, i lov om naturbeskyttelse.« og senere i loven fremgår det, at der ikke kan klages til de relevante klagenævn.

Folketinget har således vedtaget, at et materiale, som Folketinget ikke kender sammensætningen af, kan dumpes i Køge Bugt, og samtidig vedtaget at borgere og organisationer ikke kan indbringe sagen for de klagenævn, der sædvanligvis behandler sådanne sager.

Materialet består af sort blævret slam, der er forurenet med kviksølvrester, tungmetaller og andre stoffer. Endvidere indeholder materialet forskellige næringsstoffer. Havbiologer forventer, at store dele af materialet vil ende på badestrandene som sort snasket blævr, og det forurenede materiale og næringsstofferne vil ødelægge fiskeriet. Det er sket i en lignende sag i Lillebælt.

Der skal således ikke spørges om Miljøministeren vil sikre havmiljøet, når slammet er dumpet. Det er udenfor ministerens kontrol, skaden er sket.

Hvis Jacob Jensen vil gøre en forskel, skal han spørge om Miljøministeren vil sikre, at slammet ikke dumpes, og ligeledes kan Jacob Jensen stille forslag til Folketingsbeslutning om at undlade dumping af 2,3 millioner kubikmeter forurenet slam i Køge Bugt – og andre steder.

Der kan læses nærmere om sagen i debatindlægget i DAGBLADET 16. juni 2021 »Stil det ud på den blå hylde«.

Johs Chr Johansen,
sommerhusejer på Stevns og formand for Fritidshusejernes Landsforening
Elo Olsen,
fisker på Stevns og formand for Rødvig og Omegns Fiskeriforening

Læserindlæg bragt i Dagbladet 13. september 2021

Tilsyn med dumpningen af slam

Det bliver Københavns Kommune, der skal føre tilsyn med det slam fra København, der skal dumpes i Køge Bugt. Det fastsættes i en kommende bekendtgørelse fra regeringen med Folketingets billigelse.

Bekendtgørelsens stk. 4.

"Københavns Kommune er tilsynsmyndighed for aktiviteter vedrørende overvågning i implementeringsredegørelsens afsnit 3.5.6 om sediment, 3.8.6 om vandkvalitet og 3.13.6 om bundvegetation og bundfauna, samt tilsynsmyndighed for afsnit 6.1 om håndtering af kvælstof og fosfor fra Lynetteholm i forhold til vandplanlægning."

og stk. 5.

"Københavns Kommune fører tilsyn med overholdelse af vilkår fastsat i implementeringsredegørelsens afsnit 5.1 om 'Uddybning af sejlrenden i Kronløbet, optagning af havbundsmateriale under Lynetteholms perimeter og dæmninger'".

Miljøstyrelsen fører tilsyn med selve klapningen (dumpningen).

Skulle nogen overtræde reglerne, indeholder bekendtgørelsen denne bestemmelse:

"§ 3. Tilsynsmyndighederne omtalt i § 2 skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning."

Omsat til normalsprog betyder det, at det ulovlige gøres lovligt.

Er der alternativer til dumpning af 2.3 mio. kubikmeter forurenet slam?

Ja, det er der. Der er flere danske virksomheder, der kan håndtere slam. Redaktøren af denne pjece har talt med to, RGSNordic og AquaGreen. Begge oplyser – med det forbehold, at de ikke har detailkendskab til det konkrete slam – at der findes metoder til at fjerne forureningen, samt at mængden kan reduceres betydeligt ved at fjerne vand og gasser, så det samlede omfang kan reduceres og henlægges i deponi på land.

Turistforening siger nej til dumpning af slam

Stevns Turistforening har på et bestyrelsesmøde drøftet den planlagte dumpning af slam i Køge Bugt og advarer mod de konsekvenser, det kan have for turismeerhvervet.

Pjece om dumpning af slam i Køge Bugt

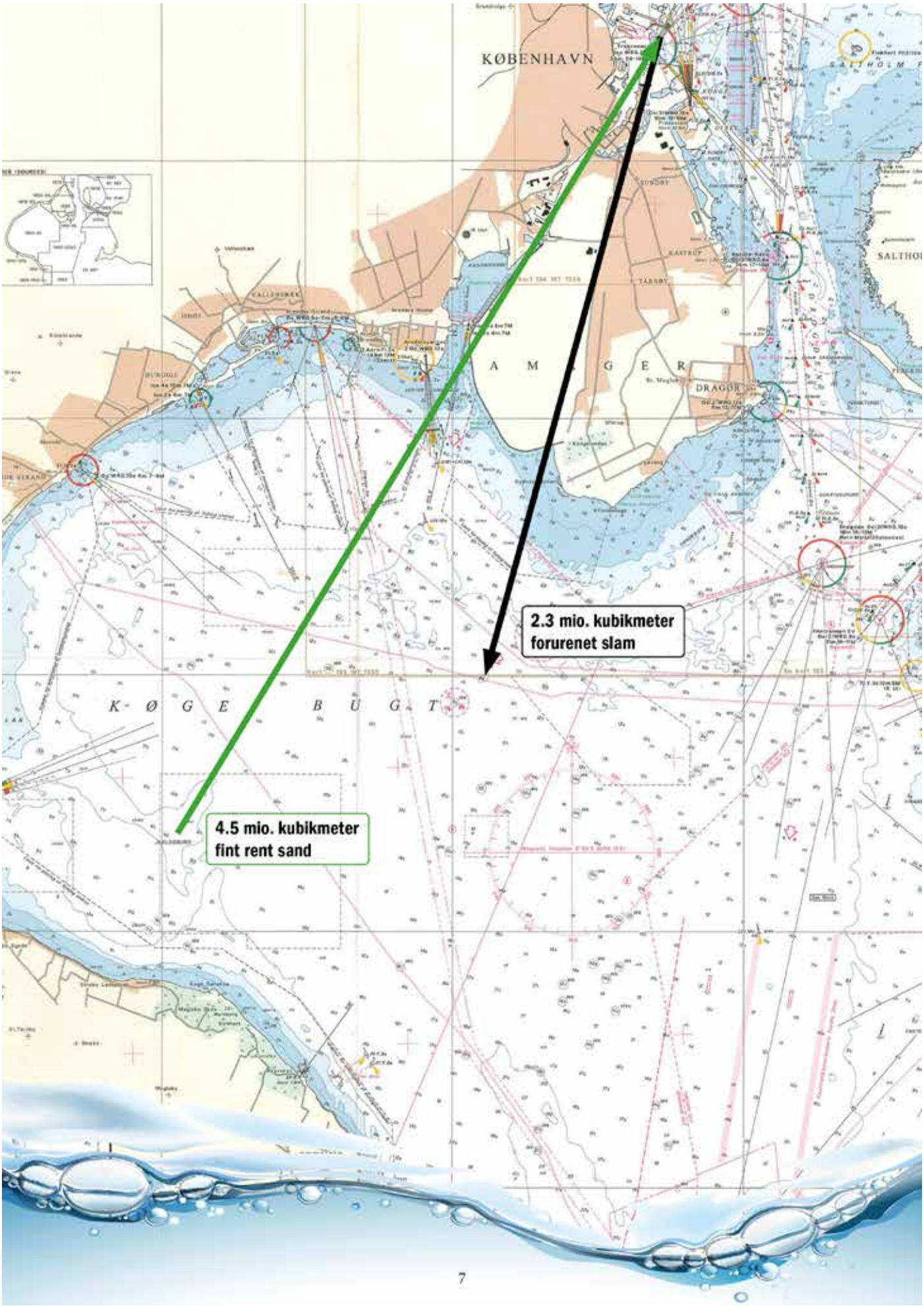

Pjece om dumpning af slam i Køge Bugt

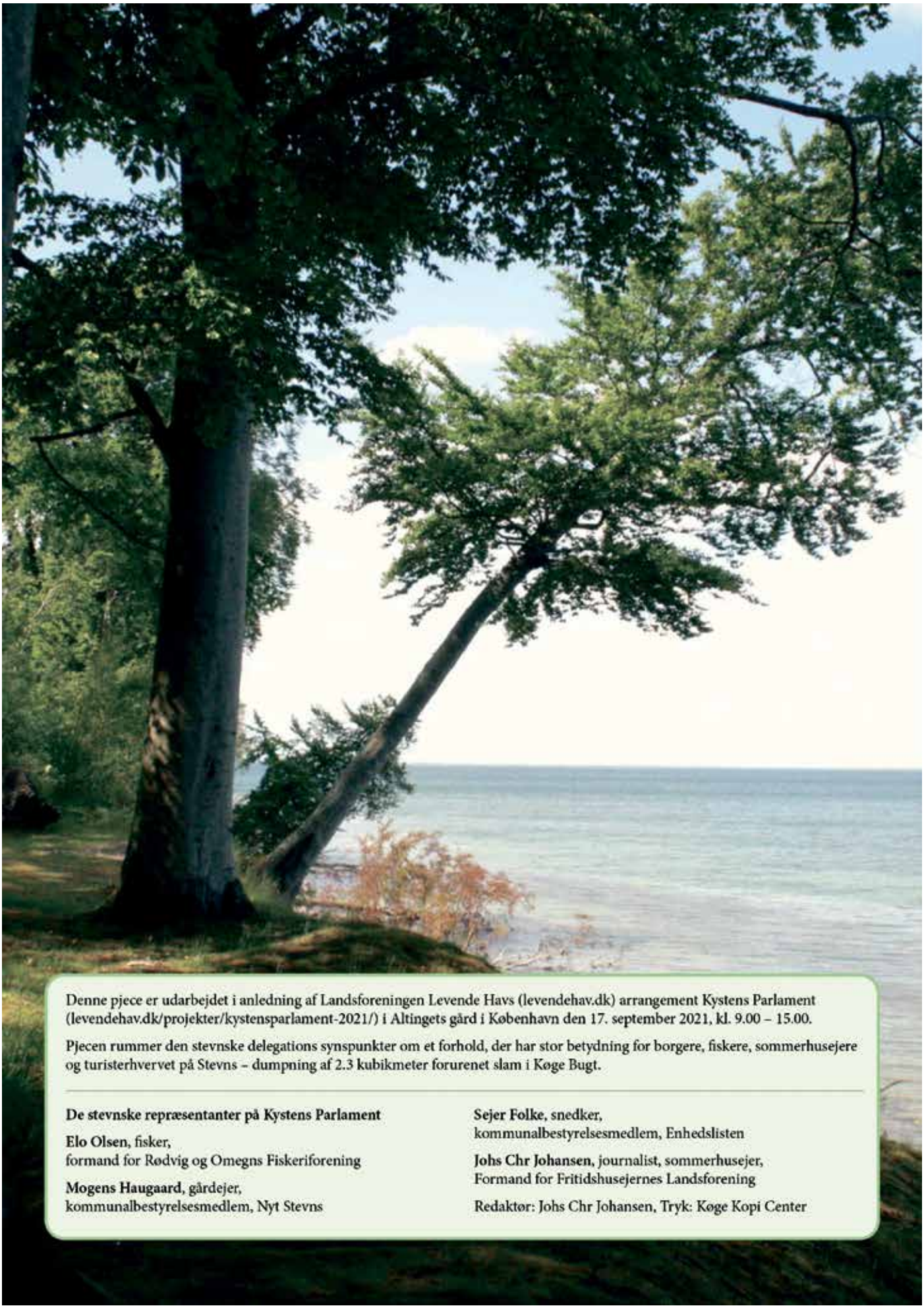

Denne pjece er udarbejdet i anledning af Landsforeningen Levende Havs (levendehav.dk) arrangement Kystens Parlament (levendehav.dk/projekter/kystensparlament-2021/) i Altingets gård i København den 17. september 2021, kl. 9.00 – 15.00.

Pjecen rummer den stevnske delegations synspunkter om et forhold, der har stor betydning for borgere, fiskere, sommerhusejere og turisterhvervet på Stevns – dumpning af 2.3 kubikmeter forurenet slam i Køge Bugt.

De stevnske repræsentanter på Kystens Parlament

Elo Olsen, fisker,
formand for Rødvig og Omegns Fiskeriforening

Mogens Haugaard, gårdejer,
kommunalbestyrelsesmedlem, Nyt Stevns

Sejer Folke, snedker,
kommunalbestyrelsesmedlem, Enhedslisten

Johs Chr Johansen, journalist, sommerhusejer,
Formand for Fritidshusejernes Landsforening

Redaktør: Johs Chr Johansen, Tryk: Køge Kopi Center

KØBENHAVN

Fokus på det fælles mål

I dagene omkring afslutningen på Kystens Parlament lå Kutter Anton i Havnegade, hvor bannere fra alle lokale parlamenter blev hængt op sammen med den faste udstilling om FN's verdensmål. Her var kutteren åben for besøg fra torsdag d. 16.09 til lørdag d. 18.09 2021.

Kutter Anton og udstillingen i Havnegade

Selve afslutningen på Kystens Parlament fandt sted d. 17. sept. i Altingets gård i København.

Altingets gård i København

Mette Grosen, koordinator for Kystens Parlament

Dagen var kulminationen på flere års arbejde med projektet, og derfor var jeg, som koordinator af projektet, naturligvis også spændt på dagens forløb. Selve ideen med at bringe parlamentet til København, udsprang af en idé om en personlig overlevering af de lokale problemstillinger til landets beslutningstagere. Derudover havde vi inviteret miljøministeren og relevante forpersoner til at deltage i og tale på dagen.
Miljøministeren sagde det, og man kan nok også fornemme det, efter at have læst artiklerne i kataloget her: det ligger implicit i ordet parlament, at ikke alle er enige. Gennem kataloget her har vi blandt andet set, at der er meget forskellige holdninger til næringsstoffer og naturgenopretning, for blot at nævne nogle eksempler. Men som vi ved, er der mange veje til Rom og efter det afsluttende parlament, kan vi også konstatere, at der er mange veje til et bedre kyst- og havmiljø. I de kommende sider fortæller jeg om nogle af de taler, som blev holdt til det afsluttende parlament.

Mange opgaver for miljøministeren

Miljøminister Lea Wermelin åbnede dagen med en tale, hvor hun benyttede lejligheden til at adressere, hvilke af havets udfordringer hun arbejder for at løse politisk. Ministeren forklarede, at Kystens Parlament og den opbakning som projektet har fået, er et tegn på, at havmiljøet som emne er blevet mere populært. Samtidig understregede hun, at der stadig er behov for at diskutere havet, og hvordan vi mennesker bruger det. Hun fortæller, at en af de svære ting ved at diskutere havet er, at det er fyldt med dilemmaer herunder, at vi gerne vil skabe store naturoplevelser, vi vil gerne skabe arbejdspladser og vi vil også have mad på bordet fra havet. Alle sammen ting, som ikke nødvendigvis går hånd i hånd.

Ministeren fortalte, at hun havde en fornemmelse af, at havet er rykket tættere på mange danskere under corona, fordi man har brugt mere tid i naturen under pandemien. Samtidig forklarede hun også, at en af de helt store udfordringer for havet er, at det kan se smukt ud på overfladen, selvom havmiljøet faktisk har det rigtig dårligt under overfladen. Her fremhævede ministeren parlamentsdeltagerne som dem, der kan hjælpe i den politiske debat, fordi de besidder en enorm viden om havet. Hertil sagde ministeren: "Noget af det vi ved, er at jo mere vi ved om noget, jo bedre er vi til at tage diskussionen og passe på det, vi ved noget om", og netop derfor opfordrede hun alle der ved noget om havet, til at lære fra sig af deres viden.

Lea Wermelin taler fra scenen i Altinget

Lea Wermelin taler med Jan Rasmussen

Lea Wermelin forklarede, at hun som minister for miljøet, er ansvarlig for, at genoprette balancen mellem benyttelse og beskyttelse af havet. Vi har en lang tradition for at benytte havet, men nu er havet blevet så presset, at der må ske noget, sagde hun og forklarede, at hun blandt andet arbejder for naturgenopretning i form af eksempelvis genopretning af stenrev. Endvidere fortalte ministeren, at landbrugspakken kommer til at fokusere på at mindske udledningen af kvælstof, at fiskeriet skal være bæredygtigt, og forureningen skal mindskes både nationalt og globalt.
Ifølge miljøministeren er der flere grunde til, at vi bør tage havet med i vores overvejelser, herunder at klimakrisen og naturkrisen hænger uløseligt sammen. Vi må forstå sammenhængen mellem land og vand, og vi må forstå, at havet har en stor betydning for vores klima. Derfor er der også allerede lavet tiltag, som skal forbedre havmiljøet, forklarede ministeren. Hun sluttede af med en klar opfordring:
"Afslutningen på Kystens Parlament må være startskuddet til at gøre endnu mere for den havnatur vi har i Danmark"

VELUX Fonden støtter havet

VELUX Fonden har støttet Kystens Parlament økonomisk og derfor deltog forperson for VELUX Fonden, Lykke Ogstrup Lunde, i parlamentet i København. Her fortalte hun, at VELUX Fonden har fokuseret på miljøet siden 2008, og siden 2015 har Fonden haft fokus på havmiljøet.

Lykke Ogstrup Lunde forklarede: *"at fonden er en almennyttig fond, hvilket betyder den skal komme den almene befolkning til gode, og mere almennyttigt end havet bliver det vel næppe"*.

Hun understregede, at havet tilhører os alle, men der hertil hører en forpligtelse til at passe på det.

Lykke Ogstrup Lunde

En forpligtelse, som VELUX Fonden tager alvorligt, må man forstå - der er nok at gøre op med – forklarede Lykke Ogstrup Lunde, og fortsatte: *"Havet er blevet relativt stedmoderligt behandlet gennem rigtig mange år. Havet er bare noget, der er der. Noget vi bader i, fisker i og sejler på, men ikke noget, der har ligget forrest i bevidstheden, når man har talt om bæredygtighed og økosystemer"*. Derfor forklarede hun også, at fonden

blandt andet ønsker at styrke balancen mellem benyttelse og beskyttelse af havet.
Lykke Ogstrup Lunde fortalte, at ganske få fonde har primært fokus på maritime projekter, og selvom VELUX Fonden nu støtter havmiljøet, betyder det ikke, at havmiljøet er blevet ret meget bedre. Men projekter som Kystens Parlament er ikke forgæves, slutter hun af, *"Det er sådan bølger starter - små krusninger og strømninger, der til sidst samler sig og flytter noget. Kystens Parlament handler om at flytte noget. At bringe folk sammen, og om at øge bevidstheden omkring havet og havets tilstand og dets betydning"*.

Danmarks Fiskeriforening vægter det fælles mål højt

Inden for kyst og havmiljøet findes der som bekendt mange aktører, og en af de store brugere af havet, er Danmarks Fiskeriforening. Den organiserer størstedelen af danske fiskere og fiskefartøjer. Derfor deltog den selvfølgelig i Kystens Parlaments afslutning, hvor formand Svend-Erik Andersen holdt en tale med fokus på det fælles mål om et bedre havmiljø.

Altingets gård i København

Fra scenen talte Svend-Erik Andersen på vegne af de danske fiskere. Han fortalte, hvordan fiskernes daglige færden på havet gør, at de er de første der opdager, hvis havet er ude af balance. At fiskerne bekymrer sig om havmiljøet er det mest naturlige i verden, da fiskerne skal leve af et sundt havmiljø. Han fortalte, at fiskerne er privilegerede, at have havet som arbejdsplads, men der følger et ansvar med, som de gerne tager på sig: *"Vi vil gerne passe på havet fordi sådan passer vi på vores erhverv og vores levebrød. Der er kort og godt ingen, som har så stor interesse i et sundt havmiljø, som vi har"* sagde Svend-Erik Andersen.
Svend-Erik Andersen vedkendte, at der er i forsamlingen i Altinget er forskellige holdninger til fiskeriforvaltningen, men her hæftede han sig ved, at på trods af forskellige holdninger, er der et fælles mål om at forbedre havmiljøet.
Om Kystens Parlament sagde Svend-Erik Andersen, at projektet er med til at sætte fokus på havmiljøet, blandt andet gennem verdensmål nr. 14. Herefter påpegede formanden, at havet og fiskeriet også spiller en rolle i opfyldelsen af de nogle af de andre mål, herunder mål nummer et og to som omhandler bekæmpelsen af fattigdom og sult. Havet og fiskeriet kan både skaffe sunde fødevarer og arbejdspladser, men det kræver en balance, som efterlader plads til både havmiljøet og fiskeriet - En svær opgave erkendte Svend-Erik Andersen, men han mente den kan løses, hvis man sætter faglighed i højsædet og satser på en bred dialog om vores brug af havet. Et projekt som Kystens Parlament bidrager til med denne dialog, sluttede Svend-Erik Andersen af.

Drømme om en lys fremtid

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri, repræsenterer kystfiskere, som fisker med naturskånsomme redskaber. Foreningen står blandt andet bag det nye mærke 'NaturSkånsom', som viser forbrugerne at fisken er fanget ud fra naturskånsomme principper. Fra foreningen deltog David Lange i det københavnske parlament. Han fortalte om, hvordan kysten er omdrejningspunkt for en række problematikker, som er blevet belyst af de lokale repræsentanter fra parlamenterne, herunder dumpning af havneslam og forurening fra kemikalier.

Svend-Erik Andersen

David Lange forklarede ligesom Svend Erik Andersen, at de, der lever af fiskeriet bør have et særligt engagement i havmiljøet, da et godt havmiljø med gode fiskebestande er forudsætningen for, at der overhovedet kan være et fiskeri.
Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri drømmer om en fremtid for det danske kystfiskeri - som et sted der kan tiltrække en ny generation af fiskere, som fisker fra mindre fartøjer og som fisker selektivt

David Lange

Liselotte Hohwy taler fra scenen i Altinget

efter fisk af høj kvalitet. De fisker med skånsomme redskaber, og derfor kan deres både være drevet af el. Drømmen om en sådan fremtid, kan kun blive til en realitet, hvis der er nogle fisk at fange og det kræver ifølge David Lange indsatser for havmiljøet, og det kræver også reguleringer. Men han frygter at stramme reguleringer kan knække fiskeriet. Hvis der fortsat skal være et kystfiskeri, må der være den infrastruktur på havene, der kan underbygge fiskeriet.
"Vi bliver nød til at finde ud af, hvordan vi beskytter fiskene, men vi må også bevare en lille smule kystfiskeri så vi har noget at bygge videre på" sagde David Lange afslutningsvist.

Tænketanken Hav sætter fokus på den blå omstilling

Tænketanken Hav er sat i søen af VELUX Fonden med det formål at sætte fokus på den blå omstilling. Tænketanken holder til i København, men tænketanken er et projekt, der dækker hele Danmark, med et ønske om lokale samarbejder, der skal belyse, hvordan vi kan passe bedre på vores hav. Sådan introducerede direktøren for Tænketanken Hav, Liselotte Hohwy projektet som startede i juni 2021.

At tænketankens fokus ligger på den blå omstilling er ikke tilfældigt - havet dækker over 70% af Jordens overflade og landet og vandet hænger sammen. Derfor bør man ikke kun fokusere på den grønne omstilling, fortalte Liselotte Hohwy. At begynde at tænke anderledes om havet er en af tænketankens opgaver, forklarer Liselotte Hohwy og uddyber:
"vi bør se på, hvad havet kan tilbyde os, i stedet for at blot at tage det, som vi gerne vil have".
Tænketanken Hav vil også samle viden om havet, både fra forskningen og fra erhvervslivet.

Målet er ifølge Liselotte Howhy: *"vi skal samle viden og bringe det i spil og vores ambition er, at komme med nogle udfordringer, men vi vil også altid prøve at anvise nogle løsninger til de udfordringer vi udpeger"*.
Hertil uddybede Liselotte Hohwy, at tænketanken lige nu arbejder med tre udfordringer som de i første omgang vil fokusere på. Den første er genopretning af havet, den anden udfordring handler om anvendelsen af havet og den sidste udfordring som tænketanken har udpeget, er affald og forurening i havene. Direktøren for tænketanken lagde vægt på, at de i ikke kan finde alle svarene på udfordringerne med havet, men de vil indgå i brede samarbejder, så de kan nå ud til så mange som muligt.
Hun fortalte, at projekter som Kystens Parlament, kan være rigtig gode til at tage en lidt abstrakt problemstilling og konkretisere den i lokale eksempler og forbinde det til en større dagsorden som verdensmålene. Afslutningsvis forklarede Liselotte Hohwy, at tænketanken stadig er i sin startfase hvor de skal prioritere.
Hun understregede dog, at ingen sager er for store til tænketanken *"ellers ville jo ikke være tro mod havet. Havet er vores eneste aktionær"*.

Landing af friskfangede torsk (Hvor, Kurt)

Lea Wermelin bliver budt velkommen af Kurt fdm. LLH

Lea Wermelin taler med Stevns-gruppen

Politikere glimtede i deres fravær

Som den sidste taler gik Levende Havs formand, Kurt Svennevig Christensen på scenen:
"Det afsluttende parlament var jo bygget op, med jer, som sidder her (deltagerne fra parlamenterne, red.) og politikerne, som sidder på Christiansborg og kom herned til jer. Vi har haft en minister, men ellers har det været småt med politikere, og vi har jo inviteret – bredt: både alle partilederne er inviteret, miljø- og fødevareudvalget er inviteret, også var forestillingen, at vi stod til rådighed for dem" siger formanden og adresserer, at der faktisk ikke kom andre politikere end miljøministeren til det afsluttende parlament.

Hermed italesætter han også, at hele formålet med projekt Kystens Parlament var, at samle sager ind fra det danske landskab og stille sig til rådighed for politikerne. Derudover berører han også, at parlamentet faktisk blev afholdt i Altingets gård for, at det skulle være nemt for politikerne at deltage i arrangementet.

- Hvorfor kom der så ikke nogle politikere? Det er et spørgsmål, som nu skal undersøges og evalueres på, forklarer Kurt Svennevig Christensen.
Han slutter af med at takke alle de lokale parlamenter, som ved deres engement har gjort det muligt at afholde projektet. Endvidere takker han alle de aktive i Landsforeningen Levende Hav og kutter Antons bemanding, som er dem der sørger for der er aktivitet i Levende Hav. Derudover takker Kurt Svennevig Christensen VELUX Fondens havafdeling for deres økonomiske støtte til projektet.

Kutter Anton og udstillingen i Havnegade

Kystens Parlament i Altingets gård i København

Christian Dyrløv Madsen med de unge fra FGU

Lea Wermelin og Bjarne Hansen i samtale i Altinget

Lemvig 20.06-08.08 2020

I perioden den 20 juni til og med den 8. august lå kutter Anton i Lemvig Havn. Hele verden stod stille på grund af coronapandemien, og derfor blev Kystens Parlament i Lemvig et helt særligt parlament, hvor vi i på havnen hele sommerferien og havde god mulighed for at oplyse om verdensmål nr. 14 og skabe debat og engagement omkring det lokale havmiljø.
På kajen blev sat akvarier op med tangål, kutlinger, krabber og rejer, som skaber gode samtaler om vores forbrug af fisk fra tropiske farvande, når vi kan have ligeså meget glæde af fiskene fra vore lokale farvande. Kutter Anton dannede rammen for debat og møder, blandt andet blev den overvældende mængde af krabber i de danske farvande diskuteret.
Vi deltog i et videnskabeligt projekt om krabberne i de danske fjorde, sunde, og kystnære farvande. Formålet er at finde ud af at undersøge bestanden af krabber ved Nissum bredning og sammenholde dette resultat med andre krabbeoptællinger til at redegøre for den store menneskeskabte katastrofe krabberne er for vore farvande og deres økosystemer. På kajen blev der lavet en stor portion krabbesuppe til alle de besøgende.
Ved Nissum bredning startede eftersøgningen og bjergningen af spøgelsesgarn. Vi blev overrasket over mængden af spøgelsesgarn, og derfor besluttede vi at sætte fokus på dette med en pressemeddelelse om emnet.
TV Midt Vest var med på kutter Anton og filme fangsten af spøgelsesgarn. Senere i forløbet kom DRs morgenradio og TV-avisen også forbi for at sætte fokus på de tabte fiskeredskaber. Vi samlede spøgelsesgarn fra fjorden i flere uger, og vi må konstatere, at der ganske enkelt er alt for mange efterladte fiskeredskaber i fjorden. Dette har vi gjort opmærksom på ved at dokumentere vores fangster af spøgelsesgarn, samt ved at gøre pressen og politikerne opmærksomme på de store mængder af spøgelsesgarn i Limfjorden.
Mens vi lå på havnen i Lemvig skyllede store stimer af furet langhalse op på stranden ved høfde Q Fjaltring. Vi fragtede nogle til Lemvig og blev således nye beboere i akvarierne på havnen.
Mens Kutter Anton lå til i Lemvig fik vi besøg af Bjarne Hansen og Caroline Corvenus fra Cheminova gruppen. Sammen med dem sejlede vi til Thyborøn. På vejen så vi, sammen med Flemming H. Madsen, nærmere på den indsnævring af Thyborøn Kanalen, som desværre er kommet på tale igen.
Herefter sejlede vi til Høfde 42, hvorfra vi med vores drone filmede over depotet.
På kutter Anton diskuterede vi, hvorledes man kan få større folkelig og politisk fokus på giftdepotet ved Høfde 42.
Alt i alt synes vi, at vi har fået det bedst mulige ud af parlamentet i Lemvig, coronasituationen taget i betragtning.
Vi har valgt nogle sager, herunder krabber, spøgelsesgarn og forureningen ved Høfde 42 og sat fokus på det gennem mediedækning og ved at være tilstede på havnen, hvor vi har haft en god mulighed for at få diskuteret emnerne.

Nyborg d. 29, 30 og 31 maj 2021

I samarbejde med Nyborg Amatørfiskerforening
Der er næsten gået et år siden Kystens Parlament besøgte Lemvig en hel sommer. Kystens Parlament i Nyborg blev også afholdt i coronaens skygge. Blandt andet derfor blev dette parlament i Nyborg ikke som det var planlagt. Nyborg viste sig ellers fra sin flotteste side da Anton anløb den 29.05.21. Vi lagde til Konge skibsbroen midt i byen og i løbet af weekenden kiggede Nyborg pigegarde forbi og gav et nummer. Det viste sig også, at vi og de lokale arrangører ikke havde været opmærksomme på at lave den nødvendige PR omkring parlamentet. Derfor blev det besluttet, at vi ikke skulle afholde et egentligt parlament, men i stedet hørte vi en række oplæg, som vi håber kommer til at skabe noget debat om den lokale kyst i Nyborg. Se referat nedenfor.
Referat af "Kystens Parlament"
Referent: Bjarne Petersen

Forord

På grund af div. indtrufne omstændigheder var ikke muligt at samle et fornuftigt antal deltagere og oplægsholdere til afholdelse af det planlagte debatforum "Kystens Parlament", hverken lørdag eller søndag, Af denne grund har det ikke været muligt at udarbejde et egentligt referat herfra. Vedlagte skrivelse er derfor et resume taget fra de oplæg der blev afholdt lørdag.
Oplægsholderne har ikke haft resumeet til gennemlæsning, hvorfor resumeet stort set er et resultat af nogle oplægsholderes udleverede manuskripter og hvad referenten tog af notater under oplæggene.
Danmarks Naturfredningsforening Nyborg afd.:
Naturfredning i relation åer, søer og havmiljø
Ole Tyrsted Jørgensen

- Arbejder politisk for at skabe løsninger, og være vagthund for natur og miljø, men ønsker fremadrettet at være mere proaktive, også lokalt.
- Dette samarbejder foreningen meget gerne med andre foreninger om, også i forhold til at gøre Nyborg til en mere grøn kommune.
- Foreningen ønsker større biodiversitet. Ønsket er 10% uberørt natur, hvor den politiske beslutning på nuværende er 4%. Ligeledes er ønskes der begrænsninger på 30% af arealer.
- Bifangster skal medregnes i fiskekvoter
- Genetablering af fiskebestande
- Etablering af stenrev, også ved etablering af moler m.m.
- Seperatkloakering løser ikke problemet med udledning
af mikroplast.
- Nyborg Sportsfiskere ønsker slusen i Kullerup mellem Ladegårdså og Vindinge å nedlagt, af hensyn til opgang af ørred. Østfyns museer ønsker den bevaret af historiske grunde. DNF vil gerne se alternativer, med skyldig hensyn til omkringliggende arealer.

DAFF:

FNs verdensmål 14, Østersøen og omkringliggende farvande
Flemming Kjærulf

- Omtalte FNs 17 verdensmål
- Satte i denne forsamling fokus på FNs verdensmål 14 "Livet i havet", og de 10
undermål, der sætter konkrete mål for bæredygtig udnyttelse af havets resourcer.
- En opfyldelse af ovenstående mål, vil være stærkt medvirkende til at løse de problemer der omtales i det følgende. Men der er lang vej endnu. En del af målene skulle have været opfyldt i 2020, og der er store mål der skal være opfyldt i 2025 og 2030.

Nyborg - *forsat....*

• I det nære havmiljø er Østersøen problembarn nr. 1. Torsken har det skidt, men også andre arter som skrubbe, sild og brisling har problemer, og bestanden af hundestejler er vokset eksplosivt.

• Mange problemer i Østersøen skyldes også unaturligt store bestande af sæler og skarv. Sæler er mellemvært for en parasit der hedder torskens leverorm. Parasitten stopper torskens vækst og formentlig også dens ynglefærdighed. Det er nu konstateret at 100% af de torsk der fanges øst for Bornholm har leverorm.

• Østersøen er recipient for spildevand fra alle de omkringliggende lande. Mange steder er rensekapaciteten slet ikke fulgt med stigende spildevandsmængder, og derfor vokser problemet selvom der bygges mange ny og bedre renseanlæg.

• Af glædeligt nyt ser det ud til at den vestlige østersøtorsk har det godt og er i fremgang.

• Løsninger skal findes i samarbejde mellem alle stater omkring Østersøen.
Eksempelvis nytter restriktioner på f.eks. dansk landbrugsproduktion intet, eller modsat hensigten, hvis produktionen flyttes til Østersøland der har få eller ingen restriktioner på brug af gødning, giftstoffer og udledning. Løsningen kræver politisk omtanke, vilje og mod fra alle de omkringliggende stater.

• Vi kan i vores forening, sammen med andre, gøre opmærksom på forurening, overfiskeri, og andre miljøskadelige aktiviteter, som vi forhåbentligt gennem eksempelvis "Kystens Parlament", kan gøre mere lokalt og nærværende.

Teknisk udvalg Nyborg kommune

Spildevand, mikroplast – hvad gør Nyborg kommune
Formand for teknik og miljøudvalg – Per Chrone Jespersen

• Nyborg kommune har 3 renseanlæg, svarende til 60.000 personækvivalenter. Der renses mekanisk og biologisk. Det rensede spildevand pumpes 3,5 km. ud i Storebælt.

• Overfladevand separeres i større og større omfang og ledes uden om renseanlæg. Det undersøges om man nogle steder kan led overfladevandet tilbage til naturen direkte, såkaldt LAR (lokal afledning af regnvand).
Regnvand er desværre ikke rent og uskadeligt og indeholder bl.a. asbest, zink, kobber, bly, tjærestoffer, pesticider og mikroplast.

• 80% af dækrester ender i regnvandet eller som støv i omgivelserne. Amerikanske forskere har fundet ud af at når gummipartikler fra dæk iltes opstår et giftstof kaldet 6PPD-quinon, der menes at være årsag til fiskedød.

• Til en fuldskala kunstgræsbane på 9000 m2 anvendes 100 – 120 ton fyldmateriale, hvorfra der årligt fjernes 2-5 ton granulat til omgivelserne via bl.a vintervedligeholdelse, dertil kommer nedsivning af regnvand fra banerne til undergrund, dræn og kloak.
I Nyborg kommune var der politisk flertal for at etablere 4 fuldskala baner af SBR-gummi (gamle bildæk).

• Miljøstyrelsen antager at der ikke er mikroplast i drikkevand fra vandværker, idet vi i Danmark drikker grundvand, i modsætning til de fleste andre steder i verden, hvor man får drikkevand fra søer, floder og andet overfladevand.
Der er ikke krav om undersøgelse af vandværksvand for mikroplast, og dette sker heller ikke i Nyborg kommune.

• Nyborg Forsyning og Service har vedtaget at spildevandsslam fra deres renseanlæg, ikke må anvendes til gødning på marker.

• Vi følger tingene nøje i Nyborg kommune, men det er ikke alle opgaver der kan løses lokalt. Det skal løses på landsplan og verdensplan. På landsplan sker det gennem spildevandsselskabernes forening DANVA.

• Men mange ting kan gøres lokalt.
I Nyborg kommune er der oprettet Udvalget for grøn omstilling med medlemmer fra byrådet og div. foreninger, herunder DNF. Udvalget skal forholde sig til FNs 7 "grønne" verdensmål, herunder nummer 14 – Livet under vand.

• Vi samarbejder med alle brugere af kysten og vandet om bedre forhold, og modtager meget gerne input fra alle, også fra dette forum.

Opfølgning:

• Da "Kystens parlament", jvf. forordet, ikke kunne gennemføres og det dermed ikke har været muligt for borgere at stille spørgsmål og få svar fra oplægsholderne, har bestyrelsen for DAFF Nyborg efterfølgende fået tilsendt spørgsmål og debat- oplæg til Per Chrone Jespersens oplæg.
Spørgsmålet/debatten omhandlede risikoen for udsivning af div. giftstoffer fra fra tidligere benyttede kystnære industrigrunde i Nyborg, hvilket i givet fald vil have betydning for forholdene i Nyborg fjord.

Fåborg d. 03.06 - 06.06 2021

Fåborg d. 03.06 - 06.06 2021
I samabejde med Fåborg Amatør Fiskerforening Kystens Parlament i Fåbrog blev afholdt i samarbejde med den lokale DAFF afdeling og parlamentet fandt sted ved Øhavcenteret på havnen. De lokale havde planlagt en masse aktiviteter, blandt andet havde de lavet et udendørs akvarie, som viste, hvordan havbunden bør se ud. Derudover stod de lokale for festlighederne i forbindelse med hejsning af det blå flag. Den gennemrenoverede jolle Makrellen fik også sit navn. Om lørdagen blev parlamentet med paneldeltagere afholdt, referat kan ses nedenfor. Søndag afholdte Levende Hav generalforsamling og fik overrakt Bodil Pedersen Fonds pris.
Referat af parlaments debatten:

Rovdriften i havet skal stoppes

Fiskenes levesteder skal sikres med blandt andet genetablering af stenrev og kystsikring med omtanke og så skal moderfisken beskyttes, så man kan være med til at sikre FN´s verdensmål nummer 14 – Livet i havet. Det er ikke kun et globalt, - men også såvel nationalt som lokalt problem, der skal handles på for at sikre havmiljøet, så også fiskene kan komme tilbage til de kystnære områder.

Af Kurt Hardi / Alegia Press

Det var nogle af konklusionerne, da Kystens Parlament var samlet til debatmøde på Øhavscenter Faaborg, hvor panelet kunne berette om de mange skader, der er sket i havet, og hvad man kan gøre for at rette op, så vi igen kan få et sundt havmiljø med et godt liv i havet for den levende bestand.

Panelet var sammensat af faglige og professionelle folk, der færdes på og ved havet og bestod af Josianne Støttrup fra DTU Aqua, Kurt Christensen fra foreningen Levende Hav, Kaj Larsen næstformand i Dansk Amatørfiskerforening samt havbiolog Søren Larsen.

Fiskene skal ind til kysten, og det kommer de ikke nu. Så de ting der er forkerte skal vi stoppe, og det skal stoppes nu. Det var en af hovedlinierne fra panelet, der også havde løsninger på hvordan det kunne opnås. Vi skal aflevere et levende hav til vores børn og børnebørn.

- Det vi skal se på er måden, som vi fisker på i havet, sagde Kurt Christensen, der selv er tidligere professionel fisker. Vi skal se på fiskeriet – set på det levende hav, så der også er fisk til vores efterkommere. Der skal fokus på selve fiskeriet, og det er en vigtig del af havmiljøet, - og vi skal se på hvordan der fiskes. Der er forskel på at fiske med en krog og et bundtrawl. Der skal ses på hvordan der fiskes i havet og ikke om hvor meget, der fiskes. Hvordan vi fanger fisken og er det skånsomt. Vi skal have forbudt bundtrawl.
- Kvotereguleringerne er slået fejl, - vi skal se på fiskeriet som det mest livgivende for det levende hav, og så er det ikke mindst vigtigt, at moderfisken beskyttes, så fiskebestanden kan formere og udvikle sig.

- Den politiske beslutning følger ikke altid den faglige rådgivning, var et af budskaberne fra Josianne Støttrup. Det ser vi blandt andet, når der laves kystsikring med sand, hvor der suges sand fra sandrevler og kystnære sandbanker. Det er helt ødelæggende for ikke mindst fladfiskene, der her har et vigtigt levested. Kystsikring skal gøres med omtanke, så havmiljøet og leveforholdene for fiskene ikke ødelægges.

Fåborg - *forsat....*

Fiskene skal beskyttes, så de har de miljøforhold, der skal til for, at de kan leve og udvikle sig. Der skal være levetilstand for vores fisk, som ålegræs, muslingebanker og stenrev.
- Stenrev har været fjernet i mere end 100 år, - og nu er man så ved at genetablere meget i havet, så forholdene bliver bedre for fiskene og blandt andet også stenrev. Men der er lang vej endnu.

- Det er vigtigt, at vi fortæller hvad der virker i havet som blandt andet stenrevsprojekter, sagde Søren Larsen, der bruger megen tid under havoverfladen. Den positive udvikling ved stenrev ses blandt andet ved Den Gamle Lillebæltsbro, hvor der i 2014 blev lagt 130.000 kubikmeter sten ned omkring bropillerne. Her er der sket en god udvikling og fiskene har fået et godt levested, hvor de kan udvikle sig til glæde for alle. Her kan man også ved havvindmølleparker med fordel skabe bedre leveforhold ved at lave stensætninger omkring bunden, - og der må jo ikke fiskes i nærheden af havvindmølleparkerne.
- Der er meget vi skal arbejde med, så vi kan gøre havmiljøet i de kystnære områder bedre, fortalte Kaj Larsen. Som udviklingen gennem tiderne har været, så er havet blevet godt udnyttet. Her er vi også meget opmærksomme på hvis der bruges uhensigtsmæssige fangstredskaber, hvor de bundskrabende redskaber er meget hård ved vores havbund. Lokalt gør vi meget, også med udsætning af fisk. Det hjælper, - men leveforholdene skal også være i orden.

Efter debatmødet stod det klart, at der fiskes for hårdt på bestanden. Så der skal fokus på hvordan, der fiskes, - og så skal moderfisken tilbage og den skal beskyttes. Leveforholdene for livet i havet skal forbedres med blandt andet genetablering af stenrev.
Når der lavet kystbeskyttelse, så skal det laves på den bedst mulige måde, så man sikrer havmiljøet. Her skal man lære af tidligere fejl og forbedre hele tiden.

Bornholm 10.06.21 - 20.06.21

Det blev desværre ikke muligt at afholde et reelt parlament på Bornholm, som det ellers var tiltænkt. På grund af overbebyrdelse, så de lokale arrangører sig nødsaget til at aflyse parlamentet og vi kunne ikke nå at finde nye arrangører.
Vi havde i Levende Hav besluttet at sejle til Folkemødet med kutter Anton, og derfor besluttede vi at sejle til Bornholm som planlagt, ugen før Folkemødet. Da det ikke blev muligt at afholde et parlament, tog vi rundt og besøgte forskellige mennesker på øen som, hver især havde noget på hjerte i forhold til det bornholmske kyst- og havmiljø.
Vores besøg på Øen omhandlede blandt andet fiskeriet i Østersøen, hvor vi besøgte havene på øen og snakkede med fiskere. Her kunne vi se og høre, at fiskeriet er forsvundet øst for Bornholm, og at det ligeledes er ved at forsvinde fra farvandet vest for øen. Alle, vi talte med, havde fokus på sæler gråsælen som en vigtig faktor, men antallet af sæler på Ertholmene kan ikke forklare tabet af fiskeriet. Derfor forstår vi, at det er ved at være den udbredte opfattelse af fiskeriet i 80'erne var alt for voldsomt. Særligt trawlfiskeriet på rogntorsken opfattes nu som et meget alvorligt overfiskeri. Det vil sige, at der er sket et alvorligt svigt i forvaltningen fiskeriet.

På Havnen i Tejn besøgte vi Miller, hvor vi hørte om virksomheden ivandet, som er støttet af VELUX-fonden.

Man kan læse mere om Miller og ivandet i de første sider her i kataloget.

Herefter sejlede vi med kutter Anton de to timers sejlads til Ertholmene, hvor vi talte med natur vejledere og forhenværende fiskere. VI fik lov at besøge Tat, som er et lille, ubeboet klippeskær ca. 1 km nordvest for Christiansø. Her så vi flere hundrede sæler på klippeskæret.
Vi sejlede ud fra Tejn og vi fik også gode kontakter på andre områder end erhvervsfiskeriet. Særligt oplevede vi, der er fokus på havmiljøet og saltindholdet i Østersøen, som er faldende. Det sker på samme tid som bestandene af sæler vokser, og der observeres flere og flere tilfælde af indvoldsorme i leveren på de få og magre torsk der landes.
Selvom fiskeriet stort set er forsvundet fra Bornholm, har det ikke haft alvorlige økonomiske konsekvenser for øen. Vi så et Bornholm og et samfund, der trives trods fiskeriets kollaps. Der kommer nye beboere til øen og i sommeren 2021 er Bornholm det sted i landet med de største husværdistigninger. Efter en uge med base i Tejn sejlede vi til Allinge, hvor vi var aktive på havnen i forbindelse med Folkemødet. Her mødte vi mange mennesker og der var debatter på kutter Antons dæk og styrehus hver dag.

Allinge havn

Middelfart d. 02.09-04.09 2021

I samarbejde med Assens Amatørfiskeriforening og Helnæs Bugt Amatør Fiskerforening

Kystens Parlament lagde til ved Klimafolkemødet i Middelfart, her lå kutter Anton på kajen. Herfra besøgte mange kutteren og der var livlig debat ombord i løbet af weekenden. Lørdag blev parlamentsdebatten afholdt, se referat herunder

Det brede samarbejde skal redde Lillebælt

Skal vi have et sundt havmiljø i Lillebælt med sikring af fiskenes levesteder med blandt andet også genetablering af stenrev, så skal det ske gennem et bredt samarbejde mellem alle interessenter lige fra fiskeriet, kommunerne og landbruget. Et sundt havmiljø vil også være med til, at fiskene kan komme tilbage til de kystnære områder

Af Kurt Hardi / Alegia Press

Det var et klart budskab og nogle af konklusionerne, da Kystens Parlament var stævnet sammen i Middelfart til debatmøde under klimaugen. Paneldeltagerne, der holdt oplæg, bestod af interessenter med forskellig baggrund, - men med det fælles formål, at der skulle gøres noget for at rette op på de mange skader, der er sket i havet, og hvad man kan gøre for at et sundt havmiljø med et godt liv igen.

Panelet var sammensat af faglige og professionelle folk, der færdes på og ved havet og bestod af Allan Buch, formand for Bælternes Fiskeriforening, Peter Storm, talsmand for Naturpark Lillebælt, Daniel Thomsen, talsmand for Sammenslutningen Lillebælt, Ashton Funck, talsmand for Red Lillebælt, Ib Jensen, Fritidsfiskerforbundet Lillebælt og Ingvardt Andresen, formand for Assens Amatørfiskeriforening.

Ib Ivar Dahl fra foreningen Levende Hav bød som ordstyrer velkommen til såvel panel som tilhørerne, der deltog aktivt og med god spørgelyst i debatten. En debat, der klart gav udtryk for, at det er med havmiljøet som med så mange andre ting, - at det på overfladen ser rigtig godt ud – men bag overfladen er det en ren katastrofe.

Daniel Thomsen, Talsmand for Hjælp Lillebælt indledte debatten med at kunne fortælle, at de startede som en lille interessegruppe på Facebook, - men at det hurtigt udviklede til noget med større styrke.
- Vi var flere, der kunne se den nedadgående kurve i fiskeriet i Lillebælt. Så vi samlede alle interessenter omkring Lillebælt til et stormøde. Det har blandt andet efterfølgende mundet ud i, at vi har samlet de 10 fynske og jyske kommuner ved Lillebælt i et fælles mål om samarbejde for det kystnære. At vi har et sundt havmiljø har jo også afsmitning på såvel turisme som andre erhverv.

- Ja det er helt ude af balance, sagde Allan Buch, der selv har været i fiskerierhvervet i mere end 40 år. Det korte af det lange er, at erhvervet er for nedadgående i takt med at fiskene forsvinder. Der er meget, der har indflydelse på den lave bestand, - ikke mindst fra de industrielle udledninger, der er medvirkende til det iltsvind, som vi oplever. Naturen kan ikke restituere sig selv mere.

- Men det er ikke kun industrien, der er syndere. Der er mange krabber, og selvom vi her har fanget 26 ton, så ses det ikke på bestanden, for der er ikke nogen til at spise dem. Balancen er brudt, - torsken bliver ikke stor nok til at spise krabberne. De spiser så også det nye ålegræs om foråret, for der er ikke andet at spise tidligt på året.

- Det er heller ikke fiskekvoterne, som det er galt med. De er faktisk mindre end det, der bliver taget fra anden side. Beregninger viser, at skarven tager omkring 15.000 ton, de fleste under målet,

- og så er der et endnu større problem. Sælerne er nu ikke længere kun i de ydre farvande, - men er også flyttet ind i de indre farvande, - og her siger sandsynlige beregninger, at de på årsbasis fortærer omkring 180.000 ton af de mindre fisk. Så det er jo ganske indlysende, at når så mange mindre fiske forsvinder, - så mangler vi de større både til at fange – men også til at holde bedre balance i livet under overfladen.

-Havmiljøet berører os alle, og det er ikke kun et internationalt og nationalt problem at skabe et sundere miljø under overfladen, - men også et regionalt og lokalt problem. Her er der mange, som er opmærksomme og som går mere og mere styrket ind i kampen for at rette op på fortids synder, så der igen kan skabes et sundt havmiljø til glæde for alle.

- Jeg kan ikke byde ind med løsningsmodeller til dannelse af et mere "levende hav", men derimod byde ind med egne erfaringer fra de seneste års

fritidsfiskeri i Lillebælt ved Assens, sagde Ingvardt Andresen. Området nord og syd for Assens burde nu hedde Det Døde Hav.

- De første år var det ikke unormalt at komme hjem med 30-40 fladfisk fanget i tre garn, og ved rusefiskeri var det ofte også en god fangst af ålekvabber. Et enkelt år med en fangst på over 300 stk. – men det er helt slut nu. I år har jeg fanget 12 stk. efter at have rygtet ruser cirka 18 gange. Med hensyn til garnfiskeriet, - så har jeg haft garn ude to gange i år, og har her fanget 1 ising, 1 skrubbe og 2 pighvar.

- Fra 2016 har jeg sporet en tilbagegang og især fra 2018 endnu mere. Efter palmeolieudslippet i Fredericia i 2016, hvor der ifølge Berlingske blev udledt 2266 kubikmeter palmeolie og 5000 ton rent kvælstof er der forsvundet ålegræs mange steder, så ålefiskeriet også har svære kår.

- For at forbedre biodiversiteten i Helnæs Bugten er Helnæs Bugts Fiskeriforening gået i gang med at planlægge en genetablering af et stenrev ved Illumø. Det er et projekt der udføres under ledelse af Dansk Amatørfiskerforenings projektudvalg.

- Jeg startede med at fiske som 10-årig, hvor vi kunne kaste en line med krog ud i vandet, og så hale en fisk i land, fortalte Ib Jensen. Der er sket meget siden da, og det er helt slut nu. Det helt store problem er hvad vi pumper ud i vandet, og ikke hvad vi fisker.

- Det har helt klart været en styrkelse for området, at Naturpark Lillebælt er oprettet.
Det gælder også om at få genetableret stenrev, og der arbejdes på at få genetableret et stenrev ved Tybrind Vig. Her håber vi på, at få et bredt samarbejde i gang, så vi gennem at frede området i en tid kan give stenrevet en god mulighed for at genetablere sig som et levende sted for de levende organismer og fisk, der har det som yngle og beskyttelsessted.

- Det handler om at få adgang til naturen på en naturlig måde, fortsatte Peter Storm. Naturpark Lillebælt er et samarbejde mellem tre kommuner – Fredericia, Kolding og Middelfart, og det er enestående, at de tre kommuner går ind i arbejdet om og for vores kyststrækninger.

- Jeg bliver mere og mere bekymret, når jeg ser hvordan det går med vores havmiljø. Her er det vigtigt, at befolkningen er med. Der skal større opbakning til for, at det skal blive bedre. Vi skal også blive klogere på at samarbejde med de organismer, der er i naturen, - planterne og fiskene.
- I Red Lillebælt er vi glade for, at vi også må deltage i Kystens Parlament, og her oplyse om vores bekymringer for havmiljøet i vores lokalområde, som er Lillebælt – nærmere bestemt området mellem Helnæs og Als, sagde Ashton Funck. Vi er ikke imod den grønne omstilling og vedvarende energi. Men vi er imod, at der planlægges en stor havvindmøllepark om få år kun 4 km fra kysten på Helnæs.

- Det er Sønderborg Kommune / Sønderborg Forsyning, som ønsker at placere en stor havvindmøllepark i dette naturskønne område. Vi er meget bekymrede for, at en relativ stor havvindmøllepark vil medføre store ændringer på naturen i området. Det er kæmpestore havvindmøller, som kan blive op til 250 meter høje. I øjeblikket planlægges der møller med højde op til 220 meter. Afhængig af størrelse kan det blive på tale med alt fra 16, 20 eller 40 møller.

- Det er meningen at havvindmølleparken skal placeres lige op til et stort Natura 2000 område, og ud for store fredede arealer som "Brobakkerne" og "Maden" på Helnæs og "Feddet" mellem Brydegaard og Aa. Da man i sin tid fredede disse arealer var der desværre ingen, der tænkte på, at havet også skulle fredes for at sikre den samlede natur for fisk, marsvin, fugle og mennesker.

- Den udbredte folkelige modstand mod kystnære havmøller har resulteret i, at Folketinget i foråret 2021 har indført en kommunal vetoret ud til 15 km fra kommunegrænsen. Vedtagelsen gælder desværre ikke for projekter, som allerede er i forundersøgelse.

Efter paneldeltagernes oplæg var der en god spørgelyst fra tilhørerne, der både fik belyst på specifikke områder, samt også kunne supplere op med yderligere information – blandt andet om stenrev, hvor Kurt Christensen fra Levende Hav kunne oplyse, at der fortsat sker skade på vores stenrev, og kunne samtidig glæde sig over, at der også var sat gang i genetableringen rundt om. Kystens Parlament var godt besøgt, hvor også flere kom forbi og fik en god lytter fra oplægsholderne – blandt andet også Middelfarts borgmester Johannes Lundsfryd, der længe lyttede med, men dog ikke deltog i selve debatten.

Men et godt møde med gode oplæg midt i klima ugen i Middelfart.

Nibe 19.08-22.08 2021

I samarbejde med Nibe Kaaglaug og Nibe Amatørfiskerforening
Anton anløb til Nibe torsdag d. 19.08, og fredag lykkedes det, på trods af stormvejr, at få teltene og udstillingerne op, inden 95 sjetteklasses elever skulle komme. De kom frem og de fik set kutter Anton. Levende Havs formand Kurt fortalte om Limfjordens miljøtilstand. Dykker og undervandsfotograf Dan Kåsby vise film fra Limfjorden. Herefter besøgte eleverne rørebasiner med fisk og krabber fra fjorden. Her fortalte biolog Hans H. Lassen om livet i Limfjorden. Sidste stop var hos fritidsfiskerne, hvor Svend Erik Lausten fortalte om livet som fritidsfisker og det grej, som man bruger som fritidsfisker.
Lørdag afholdte Kaaglauget sildefrokost og efter frokosten afholdt Flemming H. Madsen et foredrag om tilstanden i det danske vandmiljø. Lørdagen blev afsluttet med parlamentsdebat.

Referat af parlamentsdebat

Problemerne med Limfjordens vandmiljø blev diskuteret da Limfjordsrådets formand Jens Lauritzen og MF Bjarne Laustsen besøgte Kystens Parlament i Nibe. Parlamentet havde til formål at diskutere, hvad der kan og bør gøres for at forbedre Limfjordens biodiversitet.
At vi har et ansvar for vores kommende generationers overlevelse er en præmis for FNs verdensmål og i rammen for debatten, verdensmål nr. 14, livet i havet, er det givet, at livet i havet skal være med at sikre at havene og fjordene fortsat kan være en ressource for kommende generationer. Derfor blev især fiskenes fravær i Limfjorden ivrigt diskuteret.
Fortsat er der fokus på udvaskning af næringsstoffer til Limfjorden. Selvom man har haft fokus på næringsstofferne de sidste 30 år, lader det ikke til at løse problemet alene. Udvaskningen er dog et problem som kan mindskes ved eksempelvis etablering af vådområder og minivådområder. Landmændene skal desuden have flere redskaber til at mindske udvaskningen, eksempelvis ved øget brug af efterafgrøder.
Man bør dog også se i andre retninger. Eksempelvis har der været og er tilstadighed overfiskeri. Ved Thyborøn skraber Hollandske og Belgiske bomtrawlere havbunden for at fange fisk. Der er altså få fisk i farvandene, hvorfra fisken skal komme ind i Limfjorden. Derfor kommer der ikke mange fisk fjorden. Et andet problem er fiskenes opvækstforhold, som er blandt andet er påvirket af udvaskningen af næringsstoffer, forurening fra microplast, forurening fra 'gamle dage' hvor havet i højere grad blev brugt som losseplads og udledning af mere eller mindre renset spildevand.
Udledningen af spildevand er også en faktor, som kan have betydning for vandkvaliteten i Limfjorden. Der bør ses på, om alt vand bør renses inden det kommer i fjorden og hvad konsekvensen ville være, hvis man ikke undlader at rense eksempelvis vandet fra vejbanerne.
Både Jens Lauritzen og Bjarne Laustsen var enige om, at økonomien også spiller en rolle. For at hjælpe Limfjorden er det væsentligt, at kommunerne får de penge, de har behov for. Det kan ikke nytte noget, at man i Folketinget beslutter at kommunerne skal forbedre indsatsen for vandmiljøet, men at man efterfølgende ikke vil betale for det.
Parlamentets deltagere så begge to, at en del af løsningen for Limfjorden kan være muslinger, da disse efter sigende kan fjerne mere kvælstof end til de tilfører. Her blev det debatteret om de fakta som Limfjordsrådet og landspolitikerne bygger deres argumentation på holder vand. De lokale som var mødt op for at deltage i parlamentet havde ikke samme fidus til muslinger som marint virkemiddel.
De lokale som deltog i parlamentet påpegede desuden vigtigheden af præcise målinger fra Limfjorden og især blev det kritiseret at der ikke foretages målinger fra Nibe Bredning og Halkjær Bredning, som er nogle af de områder i Limfjorden som har det allerværst. Denne pointe tages med til miljøministeren som bedes forholde sig til problematikken.

BILAG
Korsør 07.09.- 08.09. 2021

Kysten Parlament skulle have været en del af Danmarks Maritime Folkemøde. Desværre blev mødet aflyst i sidste øjeblik og dermed også vores grundlag for at afholde Kystens Parlament i Korsør. I stedet tog vi et par dage til Korsør, hvor vi blandt andet undersøgte sagen RGS Nordic og forureningen af Agersøsund.
Vores første stop i Korsør blev på Værftet på havnen i Korsør. Her besøgte vi en satellitafdeling af FGU Syd-og Vestsjælland. Her forberedes praktisk begavede unge mennesker på at komme i job eller uddannelse. Vi holdte et møde, hvor Værftets leder Christian Dyrløv Madsen fortalte om stedet og projekterne, som de laver. De er i gang med omfattende renovering af skonnerten Bien, og tidligere har de bygget en kanonjolle op fra bunden. Kanonjollen danner nu rammen om et kanonjolle laug, hvor de unge fra Værftet er med sammen med den ældre generation af roere hver onsdag eftermiddag. Vi talte også om, hvordan båden og kysten er essentiel for menneskets brug af havet og hvordan et håndværk som fiskeri og bådebyggeri kan give mennesker identitet.
Herefter sejlede Kutter Anton ind i Agersø Bugt for, at se på forholdende i Storebælt ud for virksomheden RGS Nordic. Fiskerne på Agersø, Omø og i Korsør er overbeviste om, at virksomheden er skyld i at fisken er forsvundet fra området og de har samlet sig i foreningen Rent Havmiljø Nu.
På Agersø mødte vi fiskeskipper Jan Rasmussen, som er formand for Rent Havmiljø Nu, Svend og Thomas som er bundgarnsfiskere ved Stigsnæs. Ingen af dem lagde fingrene i mellem: det er RGS Nordic som har skylden for at fisken er forsvundet. Vi fotograferede bunden og tog vandprøver.
Vi blev også inviteret med til et større møde på virksomheden RGS Nordic. Mødet var arrangeret af FSK (Foreningen for Naturskånsomt Kystfiskeri) og det blev en delegation på 10 fiskere og FSK ansatte som mødte RSG Nordics direktør og ansatte med ansvaret for virksomhedens drift. Det blev et langt og godt møde, hvor vi fik megen viden og en omfattende rundvisning på virksomheden. Besøget skal evalueres i gruppen før vi bliver klar til at kunne konkludere på mødet.
I forbindelse med Kystens Parlament i Korsør besøgte vi også Kystfisker Kompagniet, som ligger på havnen. Det er en virksomhed, som er ledet af Carsten Krogh og det gøres sammen med fiskeriet fra Langør på Lolland. Kystfisker Kompagniet modtager, som navnet siger, fisk fra det FSK organiserede kystfiskeri og sælger til restauranter og markeder i København, hvor de omsætter 4-500.000 kg fisk om året. Hos Kystfiskerkompagniet mener man, at en vigtig faktor for at der fortsat kan være fiskeri, er at fiskerne får en fair betaling for de fisk, de lander.

Stevns 08.09 -13.09 2021

Som det sidste stop inden det København, var vi forbi Rødvig på Stevns. Vi havde ikke kunne stable et parlament på benene, da vi ikke havde kunne finde lokale arrangører på Stevns. Vi valgte at sejle til Rødvig alligevel, hvor vi lagde til på havnen. Desværre var der ikke plads til det store telt med udstillinger på kajen, men vi fik sat udstillingen op på paller vi lånte på kajen, og der blev også plads til NOAHs telt på kajen.
Vi var på havnen, hvor vi tog i mod besøgende og fik en god snak med de fleste om de lokale forhold. Mange fik også en tur i NOAHs telt, hvor der blev sat fokus på EU's havlovgivning NOAHs projekt, Institut for Evige Utopier. Projektet bestod blandt andet af en kunstinstallation, hvorfra havet blev vendt på hovedet.
Vi kom til Stevns uden en plan, men ret hurtigt viste det sig at der var nok ting at tage fat på. Selvom havnen i Rødvig var hyggelig, oplevede vi også her, at fiskeriet stort set er forsvundet fra området. De få der stadig fisker, gør det langt hjemmefra. Vi hører, at gråsælen har forgiftet området med indvoldsormen, som går i torskens lever og herefter afkræfter og afmagrer fisken. Derfor er det utroligt svært for fiskere at fiske i Østersøen.
På havnen mødte vi flere, som fortalte os om, hvordan Lynetteholmsbyggeriet kommer til at påvirke lokalt i Køge Bugt. Det viser sig, at der skal klappes 2,3 millioner kubikmeter slam fra Københavns Havn. Slam som er fyldt med tungmetaller og næringsstoffer, der kommer til at forurene det lokale kyst- og havmiljø ved Stevns. De lokale fortalte, at det har været en knudret proces, hvor det eksempelvis ikke har været muligt at klage over beslutningen. De lokale som er engageret inviteres med til parlamentet i København.
I samarbejde med NOAH har parlamentet på Stevns også fokus på Baltic Pibe gasledningen gennemførte vi en demo mod gasledningen der var ved at blive ført i land tæt på kysten ved Faxe Ladeplads. "Baltic Pipe NEJ TAK – KLIMANEUTRALT EU" stod på banneret sat op mellem Antons master, da vi sejlede ud for at se på arbejdet der blev udført ved Faxe Ladeplads. Herfra sejlede vi tilbage til Rødvig hvor vi lå med Anton og mødte mennesker på havnen.

Kære

Invitation til Kystens afsluttende Parlament

Fredag den 17/9 fra 09.00 - 17.00 afholdes det afsluttende parlament i København. Arrangementet afholdes i Altingets gård, Ny Kongensgade 10, 1472 København K.

Hen over sommeren har kutter Anton rejst rundt ved de danske kyster, hvor der er blevet sat fokus på de lokale kyst- og havmiljøer gennem lokale parlamenter. Ved Kystens sidste Parlament fremvises resultaterne fra de enkelte parlamenter.

Fra 09.00 – 09.30 åbner miljøminister Lea Wermelin dagen, hvor hun vil holde en åbningstale og besøge destinationernes stande.
Derudover inviteres folketingspolitikere, medier og relevante organisationer til at deltage i dagen. Ligesom der i løbet af dagen vil være taler fra relevante oplægsholdere.

Levende Hav udarbejder et flot katalog, som beskriver Kystens Parlaments rejse rundt ved de danske kyster.

Vi vil derudover ligge med kutter Anton i Havnegade fra torsdag d. 16/9 til mandag 20/9 med telt og udstillinger om FNs verdensmål nr. 14, hvor alle er mere end velkommen.

<u>Praktisk information om dagen:</u>
Da Altingets gård kan huse 75 gæster er det nødvendigt med tilmelding. Tilmeldingen er efter først til mølle-princippet Deadline for tilmelding er d. 10/9 2021. Tilmelding på mail mettegrosen1987@gmail.com eller tlf. 81 29 30 62.

Kystens Parlament København program

09.00 – 09.10: Miljøminister Lea Wermelin

09.30 – 09.40: Lykke Ogstrup Lunde, forperson for Velux Fonden

10.00 – 10.10: Svend Erik Andersen, Formand Danmarks Fiskeriforening

10.15 – 11.00 Scenen er åben for lokale parlamenter

11.30 Frokost

12.00 – 12.10: Liselotte Hohwy Stokholm, direktør for Tænketanken Hav

12.30 – 12.40: Jacob Sørensen, NOAH

14.00: Kaffe og kage

15.00: Afslutning

Deltagerliste Kystens Parlament i København d. 17.09.21

Fra de lokale parlamenter

Lemvig
Mogens Gissel Nielsen
Dorthe Birkmose
Henning Thørgersen

Thyborøn
Bjarne Hansen
Caroline Corvenus

Nyborg
Susanne Mühring
Lasse Alkjærsig
Bjarne Petersen

Fåborg
Knud Buch
Kim Galschiøt Meyer

Nibe
Flemming H. Madsen

Middelfart
Asthon Funck
Daniel Thomsen
Allan Buch
Ib Jensen

Stevns
Sejer Folke
Mogens Haugaard Nielsen
Johs Johansen

Korsør
Christian Dyrløv Madsen
Ibrahim Naser
Jakob Hilkær
Jonas Holtz
Jan Teker Rasmussen
Henrik Toft Jensen
Søren Anker Jensen
Anne Bjergvang

Andre inreressegrupper

Tænketanken Hav
Liselotte Hohwy Stokholm
Ditte Mandøe Andreasen

Velux Fonden
Lykke Ogstrup Lunde
Mikkel Klougart

Danske Havne
Karina Lyngbak Sørensen

Naturskånsomt fiskeri
David Lange
Marc Eskelund

Andre inreressegrupper

Bodil Pedersen Fonden
Susanne Aarmand

Danmarks Fiskeriforening
Svend-Erik Andersen

NOAH
Jacob Sørensen
Mads Kjærgaard Lange
Annika Nilson
Jan Henningsen
Palle Bentzen

Sportsfiskerne
Lars Rasmussen

Danmarks Amatørfisker-forening
Jesper Simonsen

DTU Aqua
Jon Svensen
Marie Hartlev Frausing

Fritidsfiskerne
Arne Rusbjerg

Dansk Naturfrednings-forening
Claus Gaarde Bergman

Levende Hav
Annette Engelstoft
Jens Asger Hansen
Henry Stockholm
Villy Nielsen
Jacob Aude
Erik Bjørn Olsen
Ib Ivar Dahl
Kurt Svennevig Christensen
Mette Stadel Grosen
Knud Vilby

Øvrige deltagere:
Jens Arendt
Linda Bistrup
Thomas Keller
Troels Land Christiansen
Villum Christensen
Maja Andersen
Uffe Tang

København - *forsat....*

Fra Stevns sejlede Anton mod Kystens Parlaments sidste destination, København. Vi lagde til i Dragør, hvor vi oplevede en herlig stemning og kultur blandt de lokale fiskere på havnen. I Dragør faldt vi i snak med et par lokale kystfiskere, som vi inviterede med til parlamentet i Altinget. Vi kom også i kontakt med en flok havsvømmere, som gerne vil lave en svømmeaktion mod Lynetteholmsbyggeriet. Derfor gik turen videre til Magreteholms Havn, hvorfra aktionen tog udgangspunkt. Efter aktionen sejlede kutter Anton mod Havnegade 21, hvor telt, udstillinger og bannere blev sat op. Her tog kutter Antons besætning mod besøg fra indtil lørdag d. 18.09.2021

Pressemeddelelse udsendt tirsdag den 14.9.2021
Under overskriften: "Red Østersøen Stop Lynetteholm" sejler kutter Anton, onsdag den 15.9.2021 kl. 16.00, med havsvømmere ud fra Margretheholm Havn og ud på det havområde, som man planlægger at omdanne til Danmarks 10. største by, kaldet "Lynetteholm".
Herfra vil de svømme for livet i forsøget på at redde Østersøen og Køge Bugt fra forureningen med 2.3 mio. m3 havneslam, som skal fjernes fra Lynetteholm området, før man kan komme i gang.

Kutter Anton kommer fra et besøg i Rødvig på Stevns og her er folk i oprør, og det samme er vi i Levende Hav. Forurenet havneslam skal ikke droppes i havet - det skal stoppes.

Hvis Lynetteholm projektet realiseres, hvad ikke ret mange ønsker, skal slammet renses og det kan ex. ske ved at man sejler det til Korsør, til RGS Nordic, som er en virksomhed designet til at rense slam, boremudder jord, byggematerialer, procesvand og anden forurening.

Svømmeaktionen mod Lynetteholmsbyggeriet starter fra Kutter Anton

Anbefalinger

Vi håber, at vi med dette katalog har inspireret andre til at afholde parlamenter. Vi ser Kystens Parlament som en type projekt, der åbner mange døre, fordi man med et parlament møder et emne og får det belyst fra flere vinkler. At vi har valgt Kystens Parlament, men vi forestiller os, at man kan lave andre typer parlamenter, eksempelvis Skovens Parlament, Øernes Parlament, Hundens Parlament, det er kun fantasien, der sætter grænserne.
Gennem kataloget her, har vi set, at konceptet omkring parlamenter som projekter har mange fordele, og derfor vil vi gerne komme med vores anbefalinger, hvis man har fået lyst til at lave en form for parlament.

Lokale samarbejdspartnere

Kystens Parlament er arrangeret i samarbejde med Danmarks Amatørfiskeriforening. Gennem samarbejdet har vi haft mulighed for at finde lokale samarbejdspartnere gennem de enkelte lokalafdelinger. De lokale er afgørende, fordi de har kendskab til de lokale historier, og fordi de lokale allerede er organiseret i en forening, så de kan samle de kræfter, det kræver at afholde et parlament. Vores helt klare anbefaling er, at de lokale samarbejdspartnere er en gruppe/forening, da arbejdsbyrden forbundet med afholdelse af parlamenter er for meget for en enkelt person.
PR er afgørende...
Gennem Kystens Parlament har vi erfaret, at PR er afgørende. Hvis der ikke bruges de nødvendige midler på at reklamere for de lokale parlamenter, risikerer man, at der ikke kommer hverken presse eller publikum til parlamentet.

Faciliter en platform

I Levende Hav har vi kutter Anton, som har dannet rammen om parlamenterne. Kutteren har fungeret som en fysisk platform, men man behøver ikke en fysisk platform som eksempelvis en kutter. Det vigtigste er, at skabe en platform, hvor de lokale kan blive hørt. I Kystens Parlament har vi oplevet at projektet har været en platform i sig selv, hvor de lokale parlamenter bliver en del af et større projekt.

Tænk alternativt

Hvis man, som vi, gerne vil oplyse politikerne om emner, der bliver fundet i parlamenterne, har vi oplevet, at det er svært at komme i gennem til folketingspolitikerne. Vi gik den traditionelle vej, hvor vi sendte invitation på mail og fik ganske få tilbagemeldinger. Vi vil anbefale, at man tænker alternativt og måske også søger rådgivning i forhold til at engagere politikere.

Evaluering

Landsforeningen Levende Hav har fokus på fiskeri og havmiljø. Foreningens kampagneskib er en typisk, ældre dansk fiskekutter.

Når en fiskeskipper og besætningen forbereder en rejse, gør de sig umage med beslutte hvilke arter af fisk, der skal fanges, på hvilken fiskeplads og med hvilke redskaber og metoder, der er bedst egnet til formålet, samt hvilken destination, der vil være mest rentabel at afsætte fangsten.

Sådan har Levende Havs bestyrelse tænkt og planlagt projektet: Kystens Parlament.

Den fangst, som helst skulle landes var målsat til en dokumentation for forskelligartede oplevelser af og synspunkter på dansk, både erhvervsmæssigt og kreativ fiskeri, og de nære havområders miljømæssige tilstand. Kutteren skulle sejle ud til danske kystbyer for at lade flest mulige komme til orde om emner, som direkte vedgår danske kysters fiskeri og havmiljø.
Det var fiskepladsen.

Redskabet var et stort telt til afholdelse af parlamenter og som udstillingsvæg for foreningens syn på et tidsbillede af dansk fiskeri lige nu. Metoden var panelsamtaler med publikum, interviews, skriftlige referater og billeddokumentation.

Den bedst egnede destination for landing af fangsten var landets beslutningstagere og politikere i regering og folketing.
Det stod også klart ved planlægningen, at hvis alle delelementer i metoden ikke kunne udføres, måtte besætningen være i stand til at improvisere.
Nu ved afslutning af projektet må vi erkende, at i nogle kystbyer blev målene nået, i nogle svigtede publikums interesse blandt andet på grund af dårlig pressedækning. På andre destinationer måtte besætningen improvisere, men opnåede alligevel et godt resultat. Afslutningsvis ved afsætning af resultatet må vi erkende en vis skuffelse, idet, bortset fra miljøminister Lea Vermelin, udeblev toneangivende politiske ordførere og centralt placerede politikere fra landingsstedet i Altingets gård i København.
Vi må også konkludere, at vi måske selv har været for dårlige til at melde invitationen ud til de pågældende politikere.
I bestræbelse på at fastholde vores plan for afsætning, har vi udformet dette katalog, som sendes til parlamenternes deltagere og ikke mindst til de ovennævnte politikere.

Nov. 2021 Ib Ivar Dahl

**Tak til alle, der ved deres deltagelse
i Kystens Parlament har hjulpet Landsforeningen Levende Hav
med at sætte fokus på havmiljøet ved de danske kyster.
Tak til VELUX Fonden for bevillingen, der har gjort projektet muligt.**